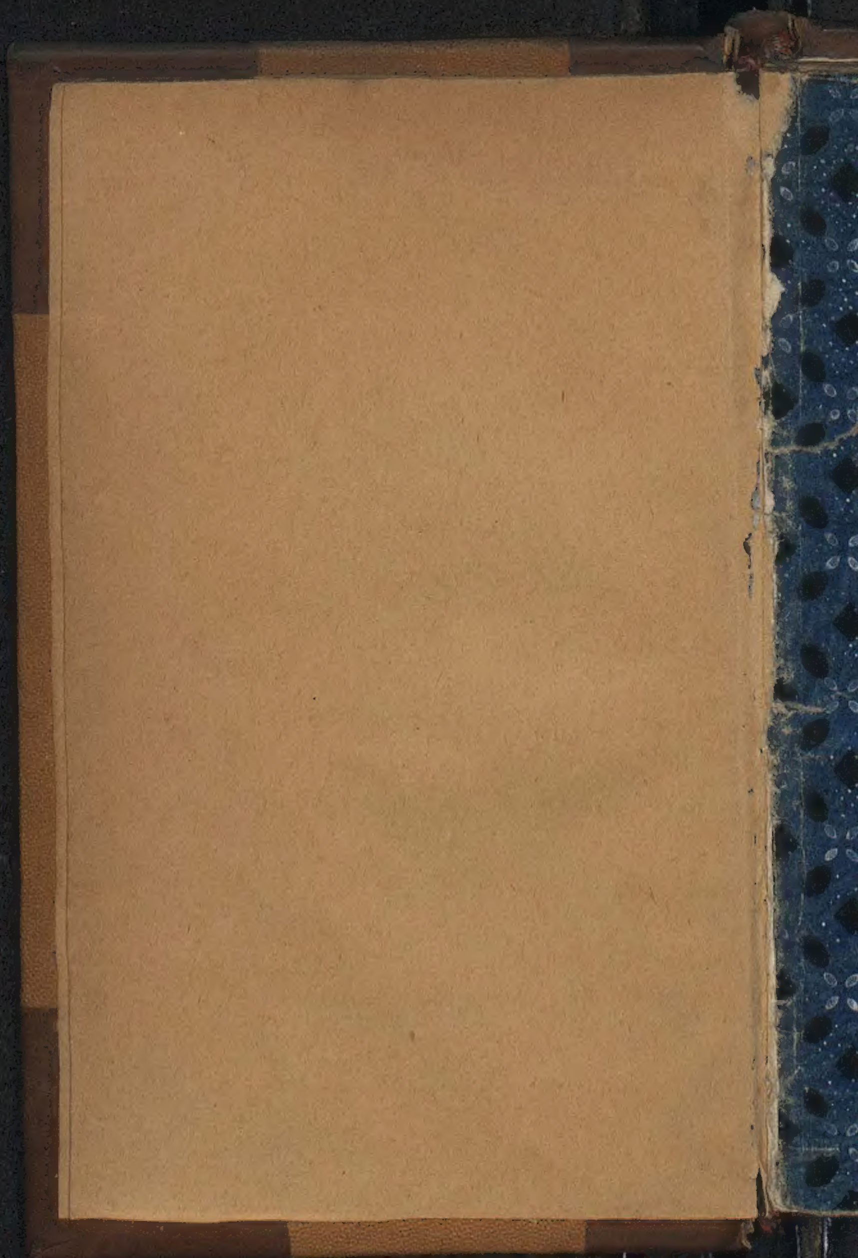
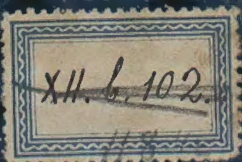
SLONKOWIC

SYNOPSIS

XII. b. 102.

1893. X. 15.

(Liber rarissimus, nam tota ejus editio, anno 1658 incendio ex caelo exorto in mansione Prof. Martini Słonkowicz, qui et ipse fumo suffocatus est, periit.)

Vide: Index lectionum in Universit. Jagellonica A. 1840/1.

SYNOPSIS GRAMMATICÆ HEBRAICÆ,

In gratiam eorum, quibus cordi est Linguæ Sanctæ notitia, ex præceptis generalioribus,

ORTHOGRAPHIÆ, ETYMOLOGIÆ, SYNTAXEOS, & PROSODIÆ

Deducta

PER

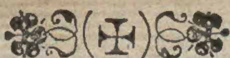
M. MARTINVM SLONKOWIC
in Alma Acad. Crac. Regium & Linguæ Hebraicæ Professorem.

CRACOVIÆ,
Apud LVCAM KVPISZ S.R.M. Typographum, Anno Domini 1651.

ישמע חכם

Sceptra tenet Sapiens, Sapientia cuncta gubernat,
Quàm pulchro gaudent hæc duo coniugio!
Discere qui cessat, tantamq́; inquirere Sponsam,
Vappæ est, & lippi, non Sapientis opus.

Perilluſtri, Adm. Rñdo. ac Magnifico Domino,

D. IACOBO GORSKI
I. V. Doct. ac Profeſſori, Protonotario Apoſt.
Eccleſiæ Cath. Crac. CANONICO, & Collegiatæ SS. Omnium CVSTODI, &c.

Almæ Vniuerſitatis Cracouień.

RECTORI VIGILANTISSIMO.

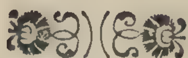

Eſciunt iuſtum geminâ lance ſuſpendere illi, M. D. RECTOR, qui Matrem linguarum, linguam Hebraicam, quaſi vetuſtate obſoletam, & minùs vtilem, cenſent negligendam. Quid enim iniquius eſt, quàm eam linguam tenebris ignorantiæ obſcurari, quæ vitam noſtram, myſterijs ſalutis, vſque ad conſummationem ſæculi duraturis, illuſtrauit? quid indignius, quàm eam linguam, humano vſu indignam æſtimare, quâ Deus ipſe vti, cum Adamo, Patriarchis, ac Prophetis, non eſt dedignatus? Quod verò hæc lingua ſit, quæ cum primo edita homine, ſola & vnica, ante Gigantum confuſam ſuperbiam extitit, pro comperto eſt, & explorato. Illi enim linguæ, quæ à principio, omnibus erat communis, poſtquam gentes, diuerſitate linguarum ſunt diuiſæ, nomen eſt ab eo inditum, in

cuius familia, eadem communis lingua remanserat, videlicet ab Hebero, abnepote Sem filij Noë, vt ad differentiam aliarum linguarum Hebræa diceretur. Nec illud est minus indicium, quod ex hac lingua, voces plurimæ, in alijs linguis, quasi fragmenta quædam relicta conspiciantur. Vnde enim Latinis, nomen Iouis venit, nisi à nomine יהוה sanctissimo? Vnde Græcis Ζεὺς siue Ζὴν, nisi ab Hebræo זיו id est, arborum splendore? immò (vt infinita alia prætermittam) literarum ipsarum, quæ apud Hebræos, vel ordinem, vel sonum, vel aliquam rem certam significant, & eiusdem rei figuram referunt, in alijs linguis, nulla alia ratio potest reddi, nisi quòd Hebræorum literas imitentur. *Aleph* enim Hebraicum notat principem, quòd in ordine Alphabeti primum locum teneat: *Olaph* autem Syrorum: *Eliph* Arabum: *Alpha* Chaldæorum vel Græcorum: *A* Latinorum, &c. ideò tantùm sic dicuntur, quòd ab *Aleph* Hebraico ducant originem. At verò vtilitatem, vel potiùs summam necessitatem linguæ Hebraicæ, quis non videt? Quantum enim commodi, ex labore Sanctorum hominum, qui Sacram Scripturam, in Græcam & Latinam linguam transtulerunt, profluxit in Ecclesiam Dei, tantum proflueret incommodi, nisi sint semper, & vbique, eiusmodi viri, qui fontem ipsum Sacræ Scripturæ intelligentes, vulgatam editionem possint defendere. Cur tamen exiguus sit eorum numerus, qui se studio huius linguæ deuoueant? non immeritò quispiam percontaretur. Et esset fortè, qui huius rei assignaret causam, quòd plurimi non nisi eas sequantur disciplinas, ex quibus se plus emolumenti sperant percepturos: aliusque aliter responderet. Mihi verò singulari modo, hæc arridet responsio, quòd plerique in ipso aditu, dum sine vlla præparatione, & ordine, ad hoc studium, volunt

lunt

ſunt accedere, difficultate deterriti, facilè reſiliant. Vt enim Lampis ille nauicularius, apud Plutarchum, fatebatur, ſe magnas opes facillimè, exiguas verò tardè, & cum ſumma difficultate comparaſſe: ita in lingua Hebraica, & qualibet diſciplina, longè difficilius eſt pauca illa, quæ ſibi primum vendicant locum cognoſcere, quàm in vlteriori ſtudio progreſſum poſſe facere ampliorem. Quapropter ego huic incommodo pro virili occurrere conſtitui, dum hanc Synopſim, continentem generalia quædam documenta, quibus quiſque ad diſcendam feliciter linguam Hebraicam præparetur, ex ſcriptis virorum doctiſſimorum concinnaui. Quod meum inſtitutum, vt optatum ſortiatur finem, non alijs præſidijs, quàm patrocinio Tuo, M. D. RECTOR, munitum eſſe volui. Cùm enim Tu, indefeſſis tuis laboribus, ad perfectionem eorum perueneris, qui nihil ex his, quæ ſciri poſſunt, ignorare volunt, quicquid Tibi probabitur, id quin omnibus alijs probari poſſit non ambigo. Suſcipies igitur M. D. RECTOR, hanc opellam meam, tanquam iudex omnium laborum noſtrorum æquiſſimus: atque ei non alium apud Te concedes locum, quàm hunc, quem concedere ſemper profectui Iuuentutis ſtudioſæ conſueuiſti.

Commune præceptum Rabbinorum.

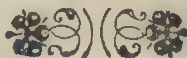
לְעוֹלָם יְלַמֵּד אָדָם לְתַלְמִידָיו
בְּדֶרֶךְ קְצָרָה

Hoc est

Perpetuò doceat homo diſcipu-
los ſuos viâ breui.

Hinc Horatius

Quidquid præcipies, eſto breuis, vt citò dicta
Percipiant animi dociles, teneantq; fideles.

ORTHOGRAPHIA
Continens
Literas, Puncta, & Syllabas.

DE LITERIS.

Literæ Hebraicæ, quæ appellãtur אותיות (Othioth) *id est signa, sunt viginti duæ: pingunturq́; quoad figuram, vel Maiores siue Quadratæ, quibus Sacra Biblia exarata sunt; vel Minores siue Rotundæ, quibus communiter Rabbini vtuntur. Ab his currentes literæ Iudæis in nostris partibus vsitatæ nonnihil sunt diuersæ.*

Literæ Maiores.

Iod	Teth	Cheth	Zain	Vau	He	Daleth	Gimel	Beth	Aleph
י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
Resch	**Coph**	**Tsade**	**Pe**	**Ain**	**Samech**	**Nun**	**Mem**	**Lamed**	**Caph**
ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ
		ץ	ף			ן	ם		ך
								Tau	**Schin**
								ת	ש

Orthographia.

Literæ Minores.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
ך ם ן ף ץ

Literæ currentes Iudæorum noſtratium.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
ך ם ן ף ץ

Literæ additæ, id eſt ם *clauſum, & 4. extenſæ.*

ך ן ף ץ

Vocantur finales, quia ſemper in fine ſcribũtur: ſemel tantum ם *clauſum reperitur in medio* Ieſa *9.v.7.* לְםַרְבֵּה *&* מ *apertũ in fine* הֵם Nechem *2. v. 13.*

Similiter נ *breue ſiue incuruum in fine reperitur* מִנ *Iob. 38. & 40.*

Diuiduntur *literæ vel ſecundum organa quibus proferuntur, vel ſecundum finem ad quem ſunt inſtituta.*

Secun-

Secundum organa, sunt

Quatuor gutturales	Ahecha	אהחע
Quatuor palatinæ	Gichak	גיכק
Quinque linguales	Datlenath	דטלנת
Quinque dentales	Zastserasch	זסצרש
Quatuor labiales	Bumaph	בומף

Huius diuisionis notitia est necessaria. Nam sæpè vna litera, pro altera, eiusdem organi ponitur. Deinde gutturales, cum litera ר *ex dentalibus, hoc habent peculiare, quod* Daghesch *semper* (*&* Scheua *simplex vt plurimum*) *respuant. Quia gutturales sunt literæ aspiratæ, id est, spirantes è gutture, reliquarum omnium duplex potest esse pronuntiatio,* lenis, *&* lenior leni.

Secundum finem, sunt

- *Vndecim Radicales, quæ primitiuã quamq; dictionem constituunt, in lexicis quærendam.*
- *Vndecim Seruiles, quæ, variè primitiuã dictionẽ immutant, licet quandoq; ad radicẽ pertineant.*

Radicales his dictionibus continentur.

Tſedek	Geza	Sepher	Chat
צֶדֶק	גֵּזַע	סֵפֶר	חַט

Seruiles his Magnorum Virorum nominibus notantur.

Vechaleu	Ethan	Moſche
וְכָלֵב	אֵיתָן	מֹשֶׁה

Seruiles literæ ſubdiuiduntur.

Nã vel formãt Nomina, vt hæ ſex הֵאֶמַנְתִּי (Heemanti) *quæ dicuntur Heemanticæ.*

Vel tantum apponuntur ſolius euphoniæ gratiâ, vt hæ quinque אֶהֱוִין (Eheuin) *quæ dicuntur Paragogicæ.*

Ex quibus quatuor אהוי (Eheui) *ſiue* יהוא (Iehu) *(quas nonnulli ante inuentionem punctorum vim vocalium habuiſſe aſſerunt) dicuntur quieſcentes, quia quieſcunt, id eſt, nullum ſonum auri-*

auribus exhibent : quod intelligi debet, si punctis careant ; nam si habeant propria puncta, mouētur. Vau *tamē &* Iod *specialiter sine proprijs punctis, non quiescunt in fine, post certa puncta, sed in vnam diphtongum cum eiusmodi punctis coalescunt, videlicet* Vau *post* Kamets, Patach, Tsere, *&* Chirek ; Iod *post* Kamets, Patach, Cholem, *&* Schurek.

Vel literæ seruiles formant tempora, & personas, vt hæ אֵיתָן Ethan

Vel formant Gerundia, vt hæ בכלם Bachlam

Vel loco particulæ indeclinabilis vsurpantur.

Vel denique Casus, Numeros, & his similia indicant.

Possunt *& sic subdiuidi seruiles literæ, quòd aliæ sint, quæ seruiunt in principio; in medio autem & fine, ad radicem semper spectant,* vt אֶלְבַּשׁ Elbasch *aliæ quæ in principio & fine serui-*

seruiunt, in medio semper sunt radicales, vt Hechman הֶכְמָן *aliæ quæ & in principio, & in fine, & in medio seruire possunt, vt* Tiu. תִּיו

Præter *dictum finem habent alium literæ Hebraicæ. Adhibentur enim ad numerandum: notantq́ primo sui ordine numeros monadicos, secundo denarios, tertio centenarios, quarto millenarios: sic*

9	8	7	6	5	4	3	2	1
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
90	80	70	60	50	40	30	20	10
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י
900	800	700	600	500	400	300	200	100
ץ	ף	ן	ם	ך	ת	ש	ר	ק
9000	8000	7000	6000	5000	4000	3000	2000	1000
ט׳א	ח׳א	ז׳א	ו׳א	ה׳א	ד׳א	ג׳א	ב׳א	א׳

Finales literæ continuant tertium ordinem, sed possunt illi numeri exprimi aliter, videlicet

900

900 800 700 600 500

תק תר תש תת תתק

Numeri autem denarijs interiecti per additionem monadicorum explicantur, v.g.

&c. 13 12 11

יא יב יג

ה *tamen excipitur quod compositum cum* Iod *constituit vnũ ex Nominibus Dei* יה *ideo ne nimio vsu profanetur, nõ significat quindecim, sed loco eius aliæ literæ assumuntur* טו *id est,* nouem *&* sex. *Sicq; & cum Centenarijs Monadici sunt componendi, & cum millenarijs. Millenarius tamen frequentius suâ voce exprimitur, rarò literis.*

DE PVNCTIS.

Nekudoth

PVncta נקודות *Hebraicè dicta, (siue sint punctiones, siue lineolæ, quocũq; modo literis adscriptæ) quædam notãt accentũ; quædam scriptionis variationem; quædam potestatem aliquam literarum; quædam sonos vocales.*

Accen-

Accentus *notant varia puncta, de quibus dicetur in Proſodia.*

Scriptionis *variationem, notant circuli ſupra literas poſiti, quibus indicatur, vel aliquid deeſſe, vel ſupereſſe; idq́ in margine ſolet notari. Sic enim Rabbini, errores in Biblijs, qui propter affinitatem quarundam literarum irrepſerant, corrigere voluerunt, vt nihil in textu immutarent, ſed tantum ſigno eiuſmodi, quid legendum ſit vel non, oſtenderent.*

Poteſtatem *literarum notant* Dagheſch, Raphe, & Mappik. Dagheſch *eſt punctum, in ventre literæ poſitum, notans literam duriori ſono eſſe proferendam, ſic* בּ *Eſtq́ duplex. Aliud lene, quod tantum roborat literam, ſonum eius reddens duriorem: ſemperq́ in literis* בגדכפת *initio dictionis habet locũ, niſi præcedat litera quieſcens, quæ nec mouetur, nec habet accentũ diſtinctiuũ, nec per* Maccaph *ſequenti dictioni coniungitur; ſed in medio & fine tantùm poſt* Scheua *quieſcẽs. Aliud forte, quod non ſolũ ſonũ reddit durio-*

duriorem, sed etiam defectum alicuius literæ supplet, vel grauitatem coniugationis ostendit, vel ה *præcedens esse demonstratiuũ, &* ו *conuersiuum (nisi* Scheua *sequatur) indicat: habetq́ue locum in omnibus literis præter gutturales &* ר

Raphe est lineola literæ per transuersum incumbens, quæ notat literam remissiori sono esse proferendam, sic בֿ *Locum habet* Raphe *in his sex literis* בגדכפת *rarò tamẽ scribitur, sed semper, nisi* Daghesch *adsit, intelligitur. Vnde litera* ב *cum* Daghesch *profertur vt* B *cum* Raphe *profertur vt* V *consonans.*

Non absimili modo litera ש *cum puncto in sinistro cornu* שׂ *acutiùs profertur* Sin, *cum puncto in dextro cornu* שׁ *molliùs* Schin.

Mappik est punctum in medio literarum הּ *&* ה *positum, indicans istas literas ex quiescentibus fieri mobiles. Vnde* Mappik *dicitur quasi eductor.*

Sonos *vocales notant puncta illa, quæ cum literis ita syllabas constituunt, vt apud Græcos & Lati-*

& Latinos vocales cum conſonantibus.

Quorum alia ſunt longa, ſiue regia; alia breuia, ſiue tenuia; alia rapta; alia raptiſſima.

	A	E	I	O	V
Longa	Kamets.	Tſere.	Chirek gadol.	Cholem.	Schurek.
Breuia	Patach.	Segol.	Chirek katon.	Kamets chatuph.	Kibuts.

Ex quibus Patach, Segol, *&* Kibuts *quandoq́ longa fiunt.* Kamets Chatuph *quandoq́ per ſimplex* Kamets *exprimitur, in principio & medio ſi* Kamets *ponatur ſine accentu ante* Scheua, *aut ante* Dagheſch, *in fine ſi ſit ante* Makkaph, *vel poſt accentum. Differt* Kamets chatuph *à* Chateph Kamets. *Quia* Chateph Kamets *nunquam per* Kamets *ſimplex exprimitur; nec ponitur ante* Scheua *aut* Dagheſch; *nec inuenitur niſi ſub gutturalibus.*

Raptum *punctum eſt* Scheua *compoſitum.*

Raptiſſimum *eſt* Scheua *ſimplex.*

Simplex Scheua *eſt dum ipſum per ſe ponitur, ſic: Compoſitum dum cum vocali breui cōponitur; eſtq́ triplex:*

A E

A	E	O
Chateph patach.	Chateph Sægol.	Chateph Kamets.
ֲ	ֱ	ֳ

Scheua *tam simplex, quàm compositum, nunquam solum dictionem constituit; quia est proprium punctum literarum seruilium, nisi quid impediat.*

Simplex Scheua *frequenter quiescit: & tum ad præcedentē syllabam pertinet. In locis tamen certis mouetur. 1. in principio dictionis. 2. post aliud* Scheua *non in fine, quia tunc vtrumq́ quiescit, etiam cum* Daghesch; *nec statim à principio, quia in principio nunquam duplex* Scheua *ponitur, sed primū in* Chirek *vertitur, vel in magnū si prima litera sit* Iod, *vel in paruum si prima litera sit alia, quàm* Iod. 3. *sub litera geminata, vel* dagheschata. 4. *post vocalē longā accentu Grammatico destitutā; vel post breuē cum accentu Rhetorico Metheg.* 5. *ante* א *&* ה *exceptis paucis vocibus: & tum* Scheua, *dum mouetur ad sequentem spectat syllabam.*

Compositum autem Scheua *non habet locum.*

1. Ante Scheua *ſimplex. 2. Ante gutturalem literam. 3. Ante* Dagheſch. *4. In fine dictionis. Præterea accentum non admittit, nec ſe duo ſimul inſequuntur.*

Sub gutturalibus literis, loco Scheua *ſimplicis, ſemper ab initio ponitur compoſitum, in medio verò poteſt poni ſimplex, ſed tum temporis tantum, dum gutturalem præcedit accentus, vel* Iod *ſeruile; vel* Dagheſch *lene ſequitur.*

In diphtongos hic puncta vocalia non coaleſcunt, præter nonnulla, quæ cum literis Iod *& Vau ſequentibus ſine ſuis punctis, diphtongos conſtituunt, vt dictum de literis quieſcentibus. Hoc tamen notabile habent iſta puncta, quod frequenter permutentur, idq́ propter variandum genus, vel numerum, propter affixa, & regimen: non omnia quidem, ſed tantum quatuor, quæ ſunt mutabilia, videlicet* Kamets, Tſere, Sægol, *vel* Patach *loco* Sægol *poſitum, &* Cholem. *Mutatur quoq́* Scheua, *ſed tantum, ne duplex in principio ponatur, vel propter accentum;*

centum. Nam & accentus aliqui mutant puncta, vt suo loco dicetur.

DE SYLLABIS.

C*Ognitis literis, & punctis vocalibus, non est difficile syllabas, quibus constant dictiones, constituere, dummodo obseruetur, in pronunciatione, non prius audiri punctum, quàm literã,* v. g. בַ Ba *dicitur non* Ab. *præter tres literas gutturales,* הּ *cum* Mappik, ח *&* ע. *In his enim cum puncto* Patach *in fine dictionis prius* Patach *auditur, quàm litera,* v. g. רוּחַ Ruach *non* Rucha *dicitur. Et tale* Patach *vocatur suffuratum: quia assumitur ad harum literarũ faciliorem pronunciationem, ante quas rapidè, & quasi furtim est pronunciandum.*

Omnes *autem literæ, cum punctis vocalibus syllabas possunt constituere,* vt

V	O	I	E	A	V	O	I	E	A
אֻ	אֳ	אִ	אֶ	אַ	אוּ	אוֹ	אִי	אֵ	אָ
Bu	Bo	Bi	Be	Ba	Bu	Bo	Bi	Be	Ba
בֻ	בֳ	בִ	בֶ	בַ	בוּ	בוֹ	בִי	בֵ	בָ

Et sic de alijs.

ETYMOLOGIA.

Continens PARTES ORATIONIS, Quæ ſunt tres:

שֵׁם Nomen, *ſub quo Pronomen.*

פֹּעַל Verbum, *ſub quo Participium.*

מִלָּה Particula, *ſub qua Aduerbium, Coniunctio, Præpoſitio, & Interiectio.*

DE NOMINE.

Nomen *vt in alijs linguis, habet ſua certa accidentia: Qualitatem, Speciem, Comparationem, Genus, Numerum, Figuram, Caſum, Declinationem, Regimen, & Affixum.*

QVALITAS *eſt, ſecundùm quam Nomen aliud eſt ſubſtantiuum; idque vel Proprium, vt* אַבְרָהָם Abraham, *vel Appellatiuum, vt*

אָדָם Adam homo; *aliud Adiectiuum, vt* Tou טוֹב bonus, Toua טוֹבָה bona, Gadol גָּדוֹל magnus, Gedola גְּדוֹלָה magna.

SPECIES est Primitiua, & Deriuatiua.

Nomen *Primitiuum est vox Radicalis, quæ vt plurimum tribus constat literis, vt* אֹזֶן ozen auris.

Nomen *Deriuatiuum est vox quælibet alia, quæ vel additione literarum seruilium, vel detractione radicalium, vel vtroque modo simul, vel sola punctorum immutatione, à voce primitiua formatur, siue vox primitiua sit nomen siue verbum.*

Vox autem primitiua inuenitur, abiectis literis seruilibus, ita vt tres tantum literæ radicales remaneãt. Quòd si tres non remanserint, præponi debet Nun *vel* Iod*: aut interponi* Iod *vel* Vau*: aut postponi* He*: aut præponi* Nun, *& postponi* He*: aut secunda litera duplicari.*

COMPARATIO *hîc non fit per gradus, sed loco Comparatiui additur ad positiuum Aduerbium* Ioter יוֹתֵר plus, *vt* Iakar Ioter mimeni יָקָר יוֹתֵר מִמֶּנִּי pretiosus magis quàm ego, *id est*, pretiosior me; *vel litera* מ, *vt* Tou Mischemen טוֹב מִשֶּׁמֶן bonus præ oleo, *id est*, melior oleo. *Loco autem Superlatiui additur Positiuo* Meod מְאֹד valdè, *vt* Gea Meod גֵּאֶה מְאֹד superbus valdè, *id est*, superbissimus. *Vel litera* ב *vt* katon bagoim קָטֹן בַּגּוֹיִם paruus in gentibus, *id est*, minimus gentium. *Vel litera* ה *dum est Emphatica, præfixa aut ei Adiectiuo, quod suum Substantiuum consequitur, vt* Hatou הַטּוֹב ipsum bonum, *id est*, optimum; *aut Substantiuo Genitiui Casus in constructione, vt*

Haschem

Haſchem Anſche
אַנְשֵׁי הַשֵּׁם viri illius nominis, *id eſt*, maximi nominis. *Idem in fine efficit* ה *paragogicum, in illis Nominibus, in quibus*
Ieſchua
ה *fœmininum mutatur in* ת v. g. יְשׁוּעָה ſalus, *mutato* ה *in* ת *& addito alio* ה *para-*
Ieſchuata
gogico יְשׁוּעָתָה *ſignificat omnimodam ſalutem. Quandoq; Superlatiuus exprimitur, per Genitiuum nominis Subſtantiui, ſiue*
Adonim Adone
eiuſdẽ iterati, ſiue diuerſi, vt אֲדֹנֵי אֲדֹנִים Dominus dominorum, *id eſt*, ſummus
Talunot Erets
dominus. אֶרֶץ תַּלְאוּבוֹת terra inflammationum, *id eſt*, torridiſſima. *Vnde etiam loco Adiectiui ſæpè Subſtantiuum in*
Tſedek Eben
Genitiuo ponitur, vt אֶבֶן צֶדֶק lapis iuſtitiæ, *id eſt*, iuſtus.

GENVS *est aut Masculinum, vt* Melech מֶלֶךְ Rex, *aut Fœmininum, vt* Malca מַלְכָּה Regina, *aut Commune, vt* Kol כֹּל totus & tota.

Dubium *ad commune refertur, quod quandoq; reperitur cum Adiectiuo Masculino, quādoq; cum Fæminino, vt* Erets אֶרֶץ terra.

Epicænum *verò, quod vtrumq; sexum continet, refertur vel ad Masculinum, vt* Keleu כֶּלֶב canis, Nescher נֶשֶׁר aquila: *vel ad fæmininum, vt* Daia דַּיָּה miluus, Arneueth אַרְנֶבֶת lepus: *Vel ad Commune, vt* Chamor חֲמוֹר asinus & asina: *cui solet addi ad distinguendum sexum* Zachar זָכָר

mas

mas, *aut* נְקֵבָה (Nekeua) fæmina.

Neutro *genere carent Hebræi, conſequenter &* *illo, quod Latinis dicitur* omne. *Quãdoq; tamen Adiectiuũ Fæmininum ſumunt neutraliter, vt* טוֹבָה (Toua) bonum, *id eſt*, bonitas, אֲמָנָה (Amana) verum, *id eſt*, veritas.

Adiectiua Fæminina formantur à ſuis Maſculinis, addito in fine ה *præcedente* ָ *cum accentu in vltima, vt â* טוֹב (Tou) bonus, *formatur* טוֹבָה bona: *Mutato etiam in multis puncto initiali in* Scheua, *vt dum à* גָּדוֹל (Gadol) Magnus *formatur* גְּדוֹלָה (Gedola) Magna. *Alia formãtur addito in fine* ת *vt a* שֵׁנִי (Scheni) ſecundus, שֵׁנִית (Schenit,) ſecunda. *Vnde tale Nomen* תֹּאַר (Toar) *dici-*

dicitur, id est, formalis. Nec solis id accidit Adiectiuis sed etiam nonnullis Substantiuis, *vt* אִישׁ (Isch) vir, אִשָּׁה (Ischa) mulier, גְּבִיר (Geuir) herus, גְּבִירָה hera, *&c.*

Cognoscitur *genus ex significatione, ex terminatione, & ex constructione.*

Ex significatione Masculina *sunt Nomina virorum, vt* יוֹחָנָן (Iochanan) Ioannes, *officiorum virilium, vt* מֶלֶךְ (Melech) Rex, *populorum, vt* עִבְרִי Hebræus, *Mensium, vt* נִיסָן (Nisan) Martius, *Fluuiorum, vt* פְּרָת (Pherath) Euphrates, *Montium, vt* כַּרְמֶל (Karmel) Carmelus.

Fæminina *sunt Nomina Mulierum, vt* רָחֵל (Rachel)

offici-

Em
officiorum Muliebrium, vt אֵם Mater, *vr-*
Ieruſchalaim
bium, vt יְרוּשָׁלַיִם Ieruſalem, *Regionum,*
Peleſcheth Tſaphon
vt פְּלֶשֶׁת Paleſtina, *ventorum, vt* צָפוֹן a-
quilo. *Membrorum animalis præſertim ge-*
Iad Regel
minorum, vt יָד manus, רֶגֶל pes, *&c.*

Ex terminatione. Maſculina, & Communia ſunt terminata quocunque modo, prǽterquam in ה *præcedente* Kamets, *& in* ה *præcedente* Segol, *vel* Chirek, *vel* Schurek.

Fæminina *ſunt terminata in* ה *&* ת *præcedentibus dictis punctis vocalibus.*

Excipiuntur numeralia Nomina, quæ à tribus ad decem in Maſculino genere terminationem habent fæmininam, in Fæminino maſculinam.

Ex constructione Maſculina ſunt, quæ Adiectiuis, aut verbis iunguntur Maſculinis; Fæminina, quæ fæmininis.

NVME-

NVMERVS Nominum est Singularis, Pluralis, & Dualis.

Singularis *variè terminatur.*

Pluralis *Masculinorum in* ים, *vt* דְּבָרִים Deuarim verba: *fæmininorum in* ות *vt* צְדָקוֹת Tſedakod iustitiæ.

Reperiuntur tamen Masculina, quæ in plurali habent terminationem Fæmininorum, & è contra.

Dualis, *qui præcipuè in his reperitur nominibus, quæ res naturâ geminas significant, vt* יָדַיִם Iadaim manus, *per hoc tantùm differt à Plurali, quod in Duali non quiescat* Iod *penultimum, vt* אַלְפַּיִם Alpaim duo millia, *in plurali quiescat, vt* אֲלָפִים Alaphim multa millia.

Tamque Dualis, quàm Pluralis formatur à Singulari, per detractionem, additionem, & immutationem. *Sunt*

Sunt tamen pleraque Nomina, quæ in vno tantùm vſurpantur Numero. Singularia tantùm ſunt Nomina propria, vt (Moſche) מֹשֶׁה Moyſes : *tum ſpecialia, vel animaliũ, vt* (Adam) אדם homo, (Tſon) צאן ouis, (Bacar) בָּקָר bos: *vel metallorum, vt* (Zahau) זָהָב aurum: *vel liquorum, vt* (Schemen) שֶׁמֶן oleũ, *vel frumentorum, vt* (Lechem) לֶחֶם panis: *vel Planetarum, vt* (Schemeſch) שֶׁמֶשׁ Sol.

Pluralia *tantùm ſunt, vt plurimùm Nomina ætatum, vt* (Chaim) חַיִם vita, (Zekunim) זְקֻנִים ſenectus; *& Nomina dignitatum, vt* (Adonim) אֲדוֹנִים dominus.

Dualia *tantùm ſunt, vt* (Schamaim) שָׁמַיִם cæli, (Maim) מַיִם aquæ, *& nonnulla alia.*

FIGV-

FIGVRA *eſt Simplex, vt* בַּיִת domus: *& Compoſita, vt* (Bethel) בֵּית־אֵל domus Dei.

CASVS *hîc terminatione non variantur, præter Nominatiuum pluralem, qui à Nominatiuo ſingulari differt, vt* דָּבָר verbũ, (Deuarim) דְּבָרִים verba.

Solent quidem ad indicandos Caſus in vtroque numero præfigi quidam articuli, vt הַ *vel* שֶׁ *indicat Genitiuum,* לְ *Datiuum,* אֶת *Accuſatiuum,* הַ *Vocatiuum,* מִ *Ablatiuum.*

Sed quia hi articuli quandoque omittuntur, quandoque permiſcentur, præcipuè הַ *&* לְ *qui in omnibus reperiuntur Caſibus, ideo plerumque ex ſola ſermonis ſtructura Caſus dignoſcuntur.*

DECLINATIO *duplex eſt. Prima Maſculinorũ, quæ in Plurali numero terminatur in* ים

Secun-

Secunda Fæm ninorum, quæ in Plurali numero terminatur in וֹת *Exemplo vtraque declaratur cum præfixis articulis.*

PRIMA.

Singulariter	Pluraliter
N. דָּבָר	N. דְּבָרִים
G. הַדָּבָר	G. הַדְּבָרִים
D. לְדָבָר	D. לִדְבָרִים
Ac. אֶת דָּבָר	Ac. אֶת דְּבָרִים
V. הַדָּבָר	V. הַדְּבָרִים
Ab. מִדָּבָר	Ab. מִדְּבָרִים

SECVNDA.

Singulariter	Pluraliter
N. צְדָקָה	N. צְדָקוֹת
G. הַצְּדָקָה	G. הַצְּדָקוֹת
D. לִצְדָקָה	D. לִצְדָקוֹת
A. אֶת צְדָקָה	Ac אֶת צְדָקוֹת
V. הַצְּדָקָה	V. הַצְּדָקוֹת
Ab. מִצְּדָקָה	A. מִצְּדָקוֹת

Sunt tamen quædam Nomina in Numero singulari primæ Declinationis, in plurali secundæ, quædam ad vtramque Declinationem in plurali spectant.

REGIMEN *hîc consideratur, non vt Regimen est, (sic enim ad Syntaxim pertinet) sed vt dictio propter Regimen debet immutari. Nam aliter plerumque Nomen ponitur absolutè sumptum, aliter dum post se regit Genitiuum.* v. g.

In prima Declinatione.

Absolutè.	דָּבָר	verbum.	In Regimine.	דְּבַר נָבִיא verbi Prophetæ.
	דְּבָרִים	verba.		דִּבְרֵי נְבִיאִים verba Prophetarum.

In secunda Declinatione.

Absolutè,	צְדָקָה	Iustitia.	In Regimine	צִדְקַת צַדִּיק Iustitia iusti.
	צְדָקוֹת	Iustitiæ.		צִדְקוֹת צַדִּיקִים Iustitiæ iustorum.

Quædam tamen Nomina singularia non variantur in regimine, vt sunt ea, quæ desinunt, in ה *: similiter & pluralia, vt sunt, quæ desinunt*

ſinũt in ות. *Propria omnia carent Regimine, vt carent Numero plurali,* ה *demonſtratiuo, & affixis Pronominibus.*

AFFIXVM *dicitur Pronomen, quod in fine adiungitur; notatq; perſonam, genus, & numerũ. Quod fit non ſolùm in Nominibus, ſed etiã in verbis, & nõnullis particulis. Vocantur eiuſmodi Pronomina inſeparabilia, quæ in Paradigmate vtriuſque Declinationis facilè poſſunt deprehendi.*

Paradigma primæ Declinationis cum affixis.

דָּבָר Verbum.

nostrum	veſtrum	illorum	meum	tuum	eius	
	דְּבַרְכֶם	דְּבָרָם		דְּבָרְךָ	דְּבָרוֹ	M.
דְּבָרֵנוּ			דְּבָרִי			C.
	דְּבַרְכֶן	דְּבָרָן		דְּבָרֵךְ	דְּבָרָהּ	F.

דְּבָרִים Verba.

noſtra	veſtra	illorum	mea	tua	eius	
	דִּבְרֵיכֶם	דִּבְרֵיהֶם		דְּבָרֶיךָ	דְּבָרָיו	M.
דְּבָרֵינוּ			דְּבָרַי			C.
	דִּבְרֵיכֶן	דִּבְרֵיהֶן		דְּבָרַיִךְ	דְּבָרֶיהָ	F.

Paradigma ſecundæ Declinationis cum affixis.

צִדְקָה Iuſtitia.

noſtra	veſtra	illorum	mea	tua	eius	
	צִדְקַתְכֶם	צִדְקָתָם		צִדְקָתְךָ	צִדְקָתוֹ	M.
צִדְקָתֵנוּ			צִדְקָתִי			C.
	צִדְקַתְכֶן	צִדְקָתָן		צִדְקָתֵךְ	צִדְקָתָהּ	F.

צִדְקוֹת Iuſtitiæ.

noſtræ	veſtræ	illorum	meæ	tuæ	eius	
	תֵיכֶם	צִדְקוֹתֵיהֶם		צִדְקוֹתֶיךָ	צִדְקוֹתָיו	M.
צִדְקוֹתֵינוּ			צִדְקוֹתַי			C.
	תֵיכֶן	צִדְקוֹתֵיהֶן		צִדְקוֹתַיִךְ	צִדְקוֹתֶיהָ	F.

Sicque alia Nomina, quàm plurima, ſiue perfecta, ſiue imperfecta, affixa recipiunt, cum additione, vel detractione literarum, vel cum mutatione tam literarum, quàm punctorum, ſi puncta ſint illa, quæ diximus eſſe mutabilia. Notandum *tamen affixum ter-*

tiæ personæ, numeri singularis, quandoque

Au

esse Vau *sine* Cholem, *vt à Nomine* אָב Pater, *fit*

Auiu Auihu

אָבִיו *vel* אֲבִיהוּ Pater eius. *Sic*

Mikne Miknehu

à מִקְנֶה possessio, *fit* מִקְנֵהוּ possessio eius; *quod affixum in verbis est frequentius, vt prius, id est cum* Cholem *in nominibus, nisi terminentur in* ה *præcedente* Segol.

Pronomina *inseparabilia, siue affixa deriuantur à suis Primitiuis trium personarum.*

A Primitiuo tertiæ personæ.

M.	ille הוּא	ו. וֹ. נוֹ. נוּ:	illi הֵם	ם. ָם. מוֹ. הֶם:
F.	illa הִיא	הּ. הָ. נָה:	illæ הֵן	ן. הֶן

A Primitiuo secundæ personæ.

M.	Tu אַתָּה	כָה. ךָ	vos אַתֶּם	כֶם

F. אַתְּ (Tu) { ךְ : } אַתֶּן (vos) { כֶן : }

A Primitiuo primæ perſonæ.

C. אֲנִי vel אָנֹכִי (Ego) { י, י, נִי : } אֲנוּ vel אֲנַחְנוּ (Nos) { נוּ, נוּ : }

Primitiuorum Pronominum obliqui caſus, in vtroque numero formari poſſunt, ex illis articulis, per quos caſus notantur, additâ vltimâ literâ cuiuſque Pronominis, vt

Tertiæ perſonæ Numeri ſingularis.

	N.	G.	D.	Ac.	Ab.
M.	הוּא	שֶׁלּוֹ	לוֹ	אוֹתוֹ	מִמֶּנּוּ :
F.	הִיא	שֶׁלָּהּ	לָהּ	אוֹתָהּ	מִמֶּנָּה

Numeri pluralis.

	N.	G.	D.	Ac.	Ab.
M.	הֵם	שֶׁלָּהֶם	לָהֶם	אוֹתָם	מֵהֶם :
F.	הֵן	שֶׁלָּהֶן	לָהֶן	אוֹתָן	מֵהֶן :

Se-

Secundæ perſonæ Numeri ſingularis.

Ab.	Ac.	D.	G.	N.	
. וּמִמְּךָ	אוֹתְךָ	לְךָ	שֶׁלְּךָ	אַתָּה	M.
: מִמֵּךְ	אוֹתָךְ	לָךְ	שֶׁלָּךְ	אַתְּ	F.

Numeri pluralis.

Ab.	Ac.	D.	G.	N.	
: מִמְּכֶם	אֶתְכֶם	לָכֶם	שֶׁלָּכֶם	אַתֶּם	M.
: מִכֶּן	אֶתְכֶן	לָכֶן	שֶׁלָּכֶן	אַתֶּן	F.

Primæ perſonæ Numeri ſingularis.

Ab.	Ac.	D.	G.	N.	
: מִמֶּנִּי	אוֹתִי	לִי	שֶׁלִּי	אֲנִי	C.

Numeri pluralis.

Ab.	Ac.	D.	G.	N.	
: מִמֶּנּוּ	אוֹתָנוּ	לָנוּ	שֶׁלָּנוּ	אֲנַחְנוּ	C.

Præter *dicta Pronomina ſunt alia tum inſeparabilia, tum ſeparabilia.*

Inſeparabilia duo, הַ *Demonſtratiuum, quod*

præponitur nominibus Substantiuis, & Interrogatiuum, seu Relatiuum, quod præponitur verbis; & שֶׁ *Interrogatiuum, seu Relatiuum: quæ iam non affixa dicuntur, sed præfixa. Possuntque admittere alia puncta. Nam* שׁ *reperitur cum* Kamets, patach, *& cum* Scheua, *quamuis rariùs, quàm cùm* Segol, ה *autem frequentiùs* patach *habet sequente* daghesch, *sed si sequens litera respuat* daghesch, *admittit* Segol, *vel* kamets, *vel* patach *retinet. Sic* הַ *quod significat vocandi articulum. Nam quod significat Aduerbium admirandi, vel interrogandi habet* chateph patach, *nisi sequatur scheuata litera, aut gutturalis, tũ enim solum* patach *frequentiùs habet, vel* segol, *præcipuè ante* Kamets.

Separabilia verò sunt triplicia. Videlicet, Demonstratiua, Interrogatiua, & Relatiua

Demonstratiua, vt זֶה hic, iste, זו vel, זה *vel* זאת hæc, ista, זוּ hic, & hæc, אֵלֶּה *vel per Apocopen* אֵל isti, & istæ. *Quæ etiã per*

casus

casus variari possunt beneficio articulorum, *vt* לָזֶה huic, אֶתזֶה hunc, מִזֶּה ab hoc,*&c.*

Interrogatiua, vt מֶה מַה מָה מִי quis, quæ: *Ex quibus* מִי *tantùm de viuente rationali quærit, reliqua de quacunque re. Si verò post* מִי *vel* מַה *sequatur Relatiuum, tunc non significant* quis, *vel* quæ, *sed* is, *vel* ea.

Relatiuum est אֲשֶׁר qui, quæ: *Et hoc in omni persona, numero, ac genere, manet inuariabile. Transit autẽ in significationẽ possessiui, si ei postponatur Datiuus Pronominis primitiui sine substantiuo, vt* אֲשֶׁר לִי quod mihi, *id est,* meus, mea, meum: *quemadmodùm Demonstratiua* זֶה *&* זוּ *quandoque habent significationem Relatiui.*

DE VERBO.

IN *verbo similiter vt in nomine, more aliarum linguarum, sunt certa consideranda acciden-*

tia, videlicet, C niugatio, Forma, Tempus, Modus, Genus, Persona, Numerus, & Affixum.

CONIVGATIONES *ab alijs numerantur octo; quibus Nomina imposita sunt à ve bo* פָּעַל *operari, ita vt* Prima *Coniugatio appelletur simplici verbo* פָּעַל *vel loco eius* קַל *reliquæ eodem verbo, sed addito aliquo signo characteristico, vt* 2da *Co iugatio dicitur* נִפְעַל *cuius signum characteristicum est* נ *in principio, vel loco eius* daghesch *in prima radicali. Sub* נ chirek *ponitur, sed si prima radicis sit gutturalis* segol, *vel* patach Tertia פִּעֵל *cuius signum characteristicum est* daghesch *in media radicali, præcedente* chirek *sub prima radicali; vel si media respuat* daghesch, *vt sunt gutturales, &* ר *loco* chirek, Tsere *ponitur, aut* patach. Quarta פֻּעַל *cuius character est similiter* daghesch

forte

forte in media, ſed præcedente Kibbuts, *aut ſi media reſpuat* dagheſch, kamets chatuph. Quinta פּוֹעֵל *cuius character eſt* Vau *quieſcens, poſt primam radicis. Ad hanc ſpectant verba Communia, quæ modò Actiuam, modò Paſſiuam habent ſignificationem, vt* הוֹלֵל *formauit, & formatus eſt.* Sexta הִפְעִיל *cuius character eſt* Iod *ante vltimam radicis, &* ה *in principio cum* chirek, *vel ſi prima radicis ſit gutturalis, locò* chirek, ſegol, *aut* patach. Septima הָפְעַל *cuius character eſt* ה *in principio cum* kamets chatuph, *vel* kibbuts; *vel ſi prima radicis ſit gutturalis, cum ſimplici* kamets, Octaua הִתְפַּעֵל *cuius character eſt ſyllaba* הִת *formaturq́ ab Imperatiuo* פַּעֵל

Ab alijs autem hæ omnes Coniugationes ad quaternarium reuocantur Numerum.

Prima *eſt* קַל, *cuius eſt Paſſiua* נִפְעַל *continens*

& Deponentia, vt נִשְׁבַּע iurauit: *& Reciproca, vt* נִשְׁמַר custodiuit se: *& Frequentatiua, vt* נִדְבַּר dictitauit: *& Impersonalia, vt* נֶאֱמַר dicitur.

Secunda *est* פִּעֵל *quæ fortificat significationem primæ Coniugationis.* v. g. *in prima Coniugatione dicitur* פָּקַד visitauit, *hîc* פִּקֵּד accuratè visitauit. *Passiua eius est* פֻּעַל.

פּוֹעֵל *quoq; ad secundam pertinet. Quamuis enim perfecta quædam sic inflectantur, maximè tamen quiescentia* Ain, *id est*, in medio, *quæ plerumque non habent* פִּעֵל.

Tertia *est* הִפְעִיל *in qua etsi tam Neutra, quàm Actiua reperiantur, quemadmodùm in* קַל *maximè tamen ea, quæ hic fiunt transitiua, cum in* קַל *essent absoluta; vel quæ hic duas*

acti-

actiones significant, cum in קַל *significarent vnam. Huius Passiua est* הֻפְעַל.

Quarta *est* הִתְפַּעֵל *cui nulla iam respondet Passiua, cum ea verba contineat, quæ significant actionem in seipsum, vt* הִתְיַצֵּב ſtatuit ſeipſum, *siue* fecit ſeipſum ſtare.

Porrò *quæcunque verba non sunt in vsu in* קַל *cuiuscunque alterius Coniugationis fuerint, eam d bent habere significationem, quam haberent in* קַל *vt* הִתְחַנֵּן *deprecatus est in* הִתְפַּעֵל

FORMA *alia est perfectorum verborum, quæ tres tantùm habent literas radicales, nec vllam inter coniugandum amittunt: alia imperfectorum, quæ vel plures literas radicales habent, quàm tres; vel inter coniugandum vnam radicalem, aut plures amittunt; vel saltem non proferunt, sed quiescentem retinent.*

Perfe-

Perfecta verba nullam patiuntur subdiuisionem; sed imperfecta alia sunt Simplicia, alia Composita, alia Abundantia. Simplicia rursùs vel sunt Defectiua, vel Quiescentia.

Defectiua *alia literam radicalem amittunt in principio, alia in medio, alia in fine*

In principio ea, quæ primã habent נ *vt* נָגַשׁ appropinquauit, *vel* Iod *ante* צ *vt* יָצַב stetit.

Quod fit in Futuro, Imperatiuo, & Infinitiuo verbi קַל; *in Præterito & Benoni verbi* נִפְעַל *& vbique in verbo* הִפְעִיל *&* הָפְעַל

Compensatur autem hic defectus, tum per daghesch *forte in secunda radicali, vt* אֶגַּשׁ *tum per* ת *in fine præcedente* segol, *vel* patach *sub gutturalibus, vt* גֶּשֶׁת; *tum per solam commutationem punctorum vocalium sub prima seruili, ita vt breue punctum conuertatur in longum.*

In medio amittũt literã radicalẽ geminãtia, seu dupli-

duplicantia secundā radicis, vt à סָבַב circuiuit, *fit* סַב *posito* patach *sub prima, quod priùs erat sub media. Sic enim resarcitur defectus mediæ literæ, si eius punctum ponatur sub prima litera, reiecto puncto primæ: resarcitur quoque & per* daghesch *in vltima radicali, si vox à fine crescit, vt* סַבּוֹ *pro* סַבְבוֹ; *& per* א *vel* נ *vt* בָּזְאוּ *pro* בָּזְזוּ diripuerunt, תַּמְנוּ *pro* תַּמְמוּ consumârunt. *Contingit hic defectus in verbis* kal *&* Niphal *per totum, excepto* puhal, *similiter in verbis* Hiphil *&* Hophal *per totum.*

In fine amittunt literam radicalem verba desinentia in ן *vel* ת. *Quod fit in his tantùm locis, in quibus* ן *vel* ת *seruile sequitur, ita vt* ן *radicale deficiat propter* ן *seruile, &* ת *radicale deficiat propter* ת *seruile. Qui defectus resarcitur per* daghesch *seruili* ן *vel* ת *impressum, vt in* טָמַנּוּ *à* טָמַן abscondit, *in* כָּרַתָּ *à* כָּרַת succidit.

No-

Notandum *principium verbi exprimi per literam* פ, *medium per* ע, *finem per* ל, *ex verbo* פָּעַל v. g. *dum dicitur* Pe Iod *deficiens, idem valet, acsi dicatur in principio* Iod *deficiens, & sic de alijs.*

Quiescentia *verba similiter, alia in principio, alia in medio, alia in fine, literam radicalem habent quiescentem, id est, quæ scribitur, sed non legitur, quandoque nec scribitur.*

In principio א *&* י, *vt in* אָכַל comedit, יָשַׁב sedit. *Vtrumque in Futuro* kal, Iod *verò ipsum, etiam in Præterito, & Benoni* Niphal; *& in* Hiphil *ac* Hophal *per totum. Sæpèq́;* Iod *conuertitur in* ו.

In medio ו *&* י, *vt in* קוּם surrexit, בִּין intellexit, *idque per totum.*

In fine א *&* ה *vt in* מָצָא inuenit, גָּלָה reuelauit.

Si verò in verbis Quiescentibus litera quiescens penitus abijciatur, tum defectus literæ abie-

abiectæ compensatur per punctum longum; quemadmodùm in defectiuis per daghesch. *Et hæc est differentia inter verba defectiua, & quiescentia.*

Composita *verba imperfecta sunt, quæ habent vel duas literas deficientes, vt* נָתַן dedit, *cuius & in principio, & in fine* Nun *inter coniugandū deficit; vel duas quiescentes, vt* בּוֹא venit, *cuius* ו *in medio, &* א *in fine quiescit; vel vnam quiescentem, alteram deficientem, vt* נָטָה extendit, *cuius* נ *in principio deficit,* ה *in fine quiescit. Et hæc Composita sequuntur naturam suorum simplicium in coniugando, tam quiescentiū, quàm defectiuorum.*

Abundantia *sunt quæ ad literas radicales, tam verborum imperfectorum, quàm perfectorū, assumunt vel vnam literam, vel plures, ita vt sint aut quatuor literarum, (quæ communiter quadrata appellantur) vt* כִּרְכֵּל sustentauit, *à verbo imperfecto* כּוּל*; aut quinque,*

Etymologia

que, vt סְחַרְחַר circuiuit, *à verbo perfecto* סָחַר

TEMPORA *duo ſunt,* עָבַר præteritum, *&* עָתִיד futurum. *Quorum vnum pro alio ſæpè accipitur, id eſt, vel præteritum pro futuro, ſi* vau *cum* ſcheua *præfixum, reijciat accentum in vltimam; quem tamen poteſt retinere in penultima verborum quieſcentium* Lamed ה*: vel futurum pro præterito, ſi* vau *cum* patach *præfigatur, ſequente* dagheſch, *ſiue* Iod *cum* ſcheua *ſequente: ante* א *tamen, & literas* בומף *poteſt tale* vau *habere* kamets, *&* ſchurek *ante literas* בומף *dum illis non adiungitur accentus Grammaticus. Hinc tale* vau *ſolet appellari* cõuerſiuũ. *Dum verò* vau *ſolã coniunctionẽ ſignificat, regulariter habet* ſcheua, *ſed & alia puncta recipit, videlicet* kamets, *dum vocem* milhel *aut monoſyllabam cum altera voce coniungit; aut dum ponitur ante* kamets chatuph,

aut

aut ante literas בומף sequente proximè accentu Grammatico. Ante gutturales autem suum punctum assimilat punctis gutturaliũ, id est ante chateph patach, habet patach, ante chateph segol, vel ante scheua locò segol positum, habet segol. Quandoque vau absorbet scheua, vel segol gutturalis literæ, habetque Tsere: quemadmodum scheua literæ Iod absorbetur à vau, & tunc sub vau chirek ponitur, cum ante alias literas scheuatas schurek ponatur, vt ante literas בומף.

Tempus Præteritum eodem se modo habet siue sit perfectum, siue imperfectum, siue plusquam perfectum. At tempus præsens, quandoq; exprimitur per præteritum, quandoq; per futurũ, sed maximè per participium. Sunt autem Participia duo בֵּינֹנִי quod est præsentis temporis, vt פּוֹקֵד visitans, & פָּעוּל quod est pręteriti & pręsentis temporis, vt פָּקוּד visitatus, & qui visitatur.

פָּעוּל quãuis significationẽ Passiuã habeat, tamẽ

in Actiua coniugatione solet poni, non autem in Passiua, eò, quòd signum characteristicum retineat Actiuum. בֵּינֹנִי *habet suũ & Actiua*

& Passiua qualibet Coniugatio.

Sicque Participium sub verbo continetur, dum inter tempora numeratur.

MODI, *qui expressè vsurpantur, sunt quoq; duo* צִוּוּי *Imperatiuus, &* מָקוֹר *Infinitiuus.*

Nam Indicatiuus, Optatiuus, & Subiunctiuus, per ipsum verbum עָבַר, *quemadmodùm*

tempus Preteritum, siue Imperfectum, siue Perfectum, siue Plusquamperfectum, prout res exigit, explicantur.

מָקוֹר *autem, si ei literæ* בכלם *preponantur, in Gerundia, aut modum Subiunctiuum commutatur.*

Exem-

Exempla Formarum, Coniugationum, Temporum, & Modorum.

FORMA PERFECTA.

מָקוֹר	צִוּוּי	עָתִיד	פָּעוּל	בֵּינוֹנִי	עָבַר	Tépora, & modi.
		Coniugatio Prima.				
פָּקוֹד vel (פְּקֹד	פְּקוֹד	יִפְקוֹד	פָּקוּד	פּוֹקֵד	פָּקַד	קַל
הִפָּקֵד	הִפָּקֵד	יִפָּקֵד	caret	נִפְקָד	נִפְקַד	נִפְעַל
		Coniugatio Secunda.				
פַּקֵּד	פַּקֵּד	יְפַקֵּד	מְפֻקָּד	מְפַקֵּד	פִּקֵּד	פִּעֵל
פֻּקּוֹד	caret	יְפֻקַּד	caret	פֻּקָּד	פֻּקַּד	פֻּעַל
פּוֹקֵד	פּוֹקֵד	יְפוֹקֵד	מְפוֹקָד	מְפוֹקֵד	פּוֹקֵד	פּוֹעֵל
		Coniugatio Tertia.				
הַפְקִיד	הַפְקִיד	יַפְקִיד	מֻפְקָד	מַפְקִיד	הִפְקִיד	הִפְעִיל
הָפְקֵד	caret	יָפְקַד	caret	הָפְקָד	הָפְקַד	הָפְעַל
		Coniugatio Quarta.				
הִתְפַּקֵּד	הִתְפַּקֵּד	יִתְפַּקֵּד	caret	מִתְפַּקֵּד	הִתְפַּקֵּד	הִתְפַּעֵל

FORMA IMPERFECTA.

Defectiuorum פ

Tépora, & Modi. עָבַר בֵּינֹנִי פָּעוּל עָתִיד צִוּוּי מָקוֹר

Coniugatio Prima.

קַל נָגַשׁ נוֹגֵשׁ נָגוּשׁ יִגַּשׁ גַּשׁ גֶּשֶׁת

נִפְעַל נִגַּשׁ נִגָּשׁ caret יִנָּגֵשׁ הִנָּגֵשׁ הִנָּגֵשׁ

Coniugatio Tertia.

הִפְעִל הִגִּשׁ מַגִּישׁ מֻגָּשׁ יַגִּישׁ הַגֵּשׁ הַגִּישׁ

הָפְעַל הֻגַּשׁ הֻגָּשׁ caret יֻגַּשׁ caret הֻגַּשׁ

Coniugatio Secunda, & Quarta *horum verborum in omnibus seruat formam perfectam.*

Notandum *verbũ* לָקַח accepit, *seruare formam defectiuorum* ב

Defe-

Defectiuorum ע

עָבָר בֵּינֹנִי פָּעוּל עָתִיד צִוּוּי מָקוֹר Tépora, & Modi.

Coniugatio Prima.

קַל סַב סָב סָבוּב יָסוֹב סוֹב סוֹב

נִפְעַל נָסַב נָסָב caret יִסַּב הִסַּב הִסּוֹב

Coniugatio Tertia.

הִפְעִיל הֵסֵב מֵסֵב מוּסָב יָסֵב הָסֵב הָסֵב

הָפְעַל הוּסַב הוּסָב caret יוּסַב caret הוּסֵב

Coniugatio Secunda, & Quarta *hîc similiter in omnibus seruat formam perfectam. Hoc tantùm notandum de Quarta, quod in ea prima radicalis commisceatur, cum syllaba characteristica, ita vt non dicatur* הִתְסַבֵּב *sed* הִסְתַּבֵּב. *Quod contingit verbis, quæ ab aliqua litera ex dentalibus* זסצרש *incipiunt. Immò quandoque* ת *mutatur, vel in* ט *vt* הִצְטַדֵּק iustificauit se; *vel in* ד *vt* הִזְדַּמֵּן constituit se.

Defectiuorum ל.

In omnibus ferè forma est perfecta, nec mutatur sonus in pronunciando. Nam licet non scribatur נ *vel* ה *in his locis, in quibus deficit, legitur tamen, acsi scriptum esset, propter* daghesch, *quod duplicat literam, cui imprimitur. ideo exemplum omittimus.*

Quiescentium פ.

Tēpora & Modi עָבָר בֵּינֹנִי פָּעוּל עָתִיד צִוּוּי מָקוֹר

Coniugatio Prima.

קַל יָשַׁב יוֹשֵׁב יָשׁוּב יֵשֵׁב שֵׁב שֶׁבֶת

נִפְעַל נוֹשַׁב נוֹשָׁב caret יִוָּשֵׁב הִוָּשֵׁב הִוָּשֵׁב

Coniugatio Tertia.

הִפְעִיל הוֹשִׁיב מוֹשִׁיב מוּשָׁב יוֹשִׁיב הוֹשִׁיב הוֹשִׁיב

הָפְעַל הוּשַׁב הוּשָׁב caret יוּשַׁב הוּשַׁב הוּשַׁב

Coniugatio Secunda, & Quarta *omnia perfecta habet mutato plerumq; in Quarta* Iod *in* Vau.

Quie-

Quieſcentium ע.

Tempora, & Modi.	עָבַר	בֵּינֹנִי	פָּעוּל	עָתִיד	צִיוּוּי	מָקוֹר
Coniugatio Prima.						
קַל	קָם	קָם	קוּם	יָקוּם	קוּם	קוּם
נִפְעַל	נָקוֹם	נָקוֹם	caret	יִקּוֹם	הִקּוֹם	הִקּוֹם
Coniugatio Secunda.						
פּוֹעֵל	קוֹמֵם	מְקוֹמֵם	מְקוֹמָם	יְקוֹמֵם	קוֹמֵם	קוֹמֵם
פּוֹעַל	קוֹמַם	קוֹמָם	caret	יְקוֹמַם	caret	קוֹמַם
Coniugatio Tertia.						
הִפְעִיל	הֵקִים	מֵקִים	מוּקָם	יָקִים	הָקֵם	הָקִים
הָפְעַל	הוּקַם	הוּקָם	caret	יוּקַם	caret	הוּקַם
Coniugatio Quarta.						
הִתְפַּעֵל	הִתְקוֹמֵם	מִתְקוֹמֵם	caret	יִתְקוֹמֵם	הִתְקוֹמֵם	הִתְקוֹמֵם

In Secunda Coniugatione פּוֹעֵל *hîc vſurpatur loco* פִּעֵל*. Si autem* פִּעֵל *aliquando reperitur, tunc formam perfectorum habet, vt* קִיֵּם erexit.

Quiescentium ל

Tēpora & Modi עבר בינני פעול עתיד צווי מקור

Coniugatio Prima.

קל גלה גלה גלוי יגלה גלה גלה vel גלות

נפעל נגלה נגלה caret יגלה הגלה הגלות

Coniugatio Secunda.

פעל גלה מגלה מגלה יגלה גלה גלה v. גלה v. גלות

פעל גלה גלה caret יגלה caret גלה vel גלות

Coniugatio Tertia.

הפעיל הגלה מגלה מגלה יגלה הגלה הגלה vel הגלות

הפעל הגלה הגלה caret יגלה caret הגלה vel הגלות

Coniugatio Quarta.

התפעל התגלה מתגלה caret יתגלה התגלה התגלות

Notandum. *Ex quiescentibus* ה *verbum* היה *fuit, admittere in Futuro* kal, *non solùm* יהיה *sed etiam* יהי. *Sic* חיה vixit, יחיה *&* יחי. *In quibus autem*

quie-

quiescens est א *vt* מָצָא inuenit, *ea non multum à forma perfectorum dissentiunt : nisi quod* kamets *pluribus in locis sub* א *relinquatur.*

Compositorum ex defectiuo, & quiescente.

Tempora, & Modi. עָבַר בֵּינֹנִי פָּעוּל עָתִיד צִוּוּי מָקוֹר

Coniugatio Prima.

קַל נָטָה נוֹטֶה נָטוּי יִטֶּה נְטֵה נְטוֹת

נִפְעַל נִטָּה נִטֶּה caret יִנָּטֶה הִנָּטֵה הִנָּטֶה vel הִנָּטוֹת

Coniugatio Secunda.

פִּעֵל נִטָּה מְנַטֶּה מְנֻטֶּה יְנַטֶּה נַטֵּה נַטּוֹת

פֻּעַל נֻטָּה נֻטֶּה caret יְנֻטֶּה caret נֻטּוֹת

Coniugatio Tertia.

הִפְעִיל הִטָּה מַטֶּה מֻטֶּה יַטֶּה הַטֵּה הַטּוֹת

הֻפְעַל הֻטָּה הֻטֶּה caret יֻטֶּה caret הֻטֶּה

Coniugatio Quarta.

הִתְפַּעֵל הִתְנַטָּה מִתְנַטֶּה caret יִתְנַטֶּה הִתְנַטֵּה הִתְנַטֶּה vel (הִתְנַטּוֹת

Hic in principio forma defectiuorum, in fine quiescentium.

 Com-

Compositorum ex duobus defectiuis.

Tempora, & Modi. עָבַר בֵּינֹנִי פָּעוּל עָתִיד צִוּוּי מָקוֹר

Coniugatio Prima.

קַל נָתַן נוֹתֵן נָתוּן יִתֵּן תֵּן תֵּת vel תְּנָה בְּ נָתוֹן

נִפְעַל נִתַּן נִתָּן caret יִנָּתֵן הִנָּתֵן הִנָּתֵן vel הִנָּתוֹן

Reliqua huius verbi non inueniuntur, præter Futurum יֻתַּן *ex* הָפְעַל.

Compositorum *verò ex duobus quieſcentibus forma colligi poteſt ex ſimplicibus.*

Abundantium.

Tẽpora, & Modi. עָבַר בֵּינֹנִי פָּעוּל עָתִיד צִוּוּי מָקוֹר

Coniugatio Secunda.

פִּעֵל כִּלְכֵּל מְכַלְכֵּל מְכֻלְכָּל יְכַלְכֵּל כַּלְכֵּל כַּלְכֵּל

פֻּעַל כָּלְכַּל כָּלְכָּל caret יְכָלְכַּל caret כָּלְכּוֹל

Verba Abundantia ſi ſint quadrata ferè in ſecunda tantùm Coniugatione reperiuntur,

pauca

pauca in quarta; sed & in quarta eodem modo omnia formantur quo in secunda, prefixo signo characteristico הִתְ *Si verò sint quinque literarum, tunc quædam reperiuntur in prima Coniugatione* קַל *vt* סְחַרְחַר circuiuit, *quædam in secunda* פִּעֵל *vt* חֲמַרְמַר turbatus est, יְפֵיפָה pulcher factus est.

Exemplum vtriusque Coniugationis sic se habet

Tēpora, & Modi.	עָבַר	בֵּינוֹנִי	פָּעוּל	עָתִיד	צִוּוּי	מָקוֹר
קַל	סְחַרְחַר	סוֹחַרְחַר	caret	יְסַחַרְחַר	סְחַרְחַר	סְחַרְחַר
פִּעֵל	הֳמַרְמַר	הֳמַרְמָר	caret	יְהֳמַרְמַר	caret	הֳמַרְמוֹר

GENVS *in Verbo non solùm accipitur, quoad significationem Actiuam, Passiuam, &c. sed etiam quoad sexum discernendum, ita vt aliud sit verbum generis Masculini, vt* פָּקַד visitauit vir; *aliud Fœminini vt* פָּקְדָה visitauit

tauit mulier; *aliud communis, vt* פָּקַדְתִּי visitaui, *quod tam viro, quàm mulieri competit. Verba enim primæ personæ vtriusq; numeri, semper sunt generis communis.*

PERSONÆ *sic tres sunt, vt in alijs linguis, nisi quod hîc ordo incipiat à tertia persona. Quia hæc in tempore præterito, cùm sit simplicissima, carens seruilibus, est radix, quæ per aliquam immutationem, in reliquas personas & alia accidentia transformatur.*

NVMERI *duo sunt,* Singularis *vt* פָּקַד visitauit: Pluralis *vt* פָּקְדוּ visitauerunt. Dualis *autem si ab adiuncto nomine requiratur, exprimitur per pluralem.*

Exem-

Exempla Generis, Personæ, & Numeri, in quolibet Tempore & Modo.

In עָבָר

	Pluraliter. 1	2	3	Singulariter. 1	2	3
M.		פְּקַדְתֶּם			פָּקַדְתָּ	פָּקַד
C.	פָּקַדְנוּ		פָּקְדוּ	פָּקַדְתִּי		
F.		פְּקַדְתֶּן			פָּקַדְתְּ	פָּקְדָה

In בֵּינֹנִי

	Pluraliter.		Singulariter.	
M.	פּוֹקְדִים	3 הֵם 2 אַתֶּם 1 אֲנַחְנוּ	פּוֹקֵד	3 הוּא 2 אַתָּה 1 אֲנִי
F.	פּוֹקְדוֹת	3 הֵן 2 אַתֶּן 1 אֲנַחְנוּ	פּוֹקְדָה [illegible] פּוֹקֶדֶת	3 הִיא 2 אַתְּ 1 אֲנִי

In

In פָּעוּל

Pluraliter.				Singulariter.	
פְּקוּדִים	3 הֵם		פָּקוּד	3 הוּא	M.
	2 אַתֶּם			2 אַתָּה	
	1 אֲנַחְנוּ			1 אֲנִי	
פְּקוּדוֹת	3 הֵן		פְּקוּדָה	3 הִיא	F.
	2 אַתֵּן			2 אַתְּ	
	1 אֲנַחְנוּ			1 אֲנִי	

In עָתִיד

Pluraliter.	Singulariter.	
יִפְקְדוּ תִּפְקְדוּ	יִפְקוֹד תִּפְקוֹד	M.
נִפְקוֹד	אֶפְקוֹד	C.
תִּפְקוֹדְנָה תִּפְקוֹדְנָה	תִּפְקוֹד תִּפְקְדִי	F.

In צִוּוּי

Plural.	Sing.	
פִּקְדוּ	vel פְּקוֹד	M.
	פְּקַד	
פְּקוֹדְנָה	פִּקְדִי	F.

Sola hic eſt perſona ſecunda. Nam & tertiâ carent Hebræi in Imperatiuo, pro qua vtuntur futuro tempore.

In

In מָקוֹר

Secundùm Genera, Numeros, & Personas non fit variatio, sed beneficio literarum בְּכְלָם *in Gerundij significationem conuersio, vt ex* פְּקוֹד visitare *fiunt Gerundia.*

בִּפְקוֹד in visitando.

כִּפְקוֹד *secundum* visitandum, *vel* cùm visitant.

לִפְקוֹד ad visitandum.

מִפְּקוֹד à visitando.

Et licet literis בְּכְלָם scheua *regulariter subijciatur, si tamen prima radicalis habeat* scheua, *primum* scheua *mutatur in* chirek, *ne duplex concurrat in principio, vt fit in allato exemplo. Sic si prima radicis sit gutturalis litera* בְּכְלָם *non* scheua *habent, sed punctum suum assimilant puncto primæ radicalis vt* בַּעֲבוֹר in transeundo בֶּאֱמוֹר in dicendo. ל *specialiter recipit quoq;* kamets, *ante*

ante dictiones monosyllabas, & penultimam sine regimine acuentes, vt לָגוּר ad peregrinandum, לָשֶׁבֶת ad habitandum. מ *autem quod oritur à Præpositione* מִן ad compensandum נ, *quod hic Euphoniæ causa amittit, sequenti literæ imprimit* daghesch; *vel si litera sequens respuat* daghesch, *vt sunt gutturales &* ר, *tunc* מ *pro puncto breui recipit longum, id est* tsere *pro* chirek, *vt* מֵעֲבוֹר à transeundo, מֵרְאוֹת à videndo.

AFFIXA *præcipuè verbis Actiuis conueniunt; quia nihil aliud notant, quàm Accusatiuum, qui à verbo Actiuo regitur, v. g.* visitauit illum, te, me, illos, vos, nos. *Si autem reperiantur verba Passiua, vel Neutra cum affixis, tunc non per Accusatiuum, sed per eum casum quem sensus requirit, sunt explicanda, vt* בְּיוֹם הִבָּרַאֲךָ in die, qua creabaris, יְגֻרְךָ habitabit tecum.

No-

Notandum *sola verba tertiæ personæ posse admittere affixa omnium personarum. Nam in secunda persona, rarò ponuntur affixa secundæ personæ. Non enim dicitur* visitâsti te, *vel* visitâstis vos. *Similiter in prima persona, non dicitur* visitaui me, *vel* visitauimus nos; *sed hoc per verbum* הִתְפַּעֵל *exprimitur, sine affixis.*

Exempla affixorum per singulas personas, in omnibus temporibus, & modis.

In עָבַר

פָּקַד visitauit.

Pluraliter. 1	2	3	Singulariter. 1	2	3	
	פְּקַדְכֶם	פְּקָדָם		פְּקָדְךָ	פְּקָדָהוּ פְּקָדוֹ	M.
פְּקָדָנוּ			פְּקָדַנִי			C.
	פְּקַדְכֶן	פְּקָדָן		פְּקָדֵךְ	פְּקָדָהּ	F.

פָּקַדְתָּ visitâsti.

Pluraliter. Singulariter.

1 2 1 3

	Singulariter	Pluraliter
M.	פְּקַדְתּוֹ בּ פְּקַדְתָּהוּ	פְּקַדְתָּם
C.	פְּקַדְתַּנִי	פְּקַדְתָּנוּ
F.	פְּקַדְתָּהּ	פְּקַדְתָּן

פָּקַדְתִּי visitaui.

Pluraliter. Singulariter.

2 3 2 2

	Singulariter	Pluraliter
M.	פְּקַדְתִּיו בּ פְּקַדְתִּיהוּ	פְּקַדְתִּיךָ פְּקַדְתִּים פְּקַדְתִּיכֶם
F.	פְּקַדְתִּיהָ	פְּקַדְתִּיךְ פְּקַדְתִּין פְּקַדְתִּיכֶן

פָּקְדוּ visitauerunt.

Pluraliter. Singulariter.

1 2 3 1 2 3

	Singulariter	Pluraliter
M.	פְּקָדוּהוּ פְּקָדוּךָ	פְּקָדוּם פְּקָדוּכֶם
C.	פְּקָדוּנִי	פְּקָדוּנוּ
F.	פְּקָדוּהָ פְּקָדוּךְ	פְּקָדוּן פְּקָדוּכֶן

visi-

פְּקַדְתֶּם visitâstis.

Pluraliter. 1	Pluraliter. 3	Singulariter. 1	Singulariter. 3	
	פְּקַדְתּוּם		פְּקַדְתּוּהוּ	M.
פְּקַדְתּוּנוּ		פְּקַדְתּוּנִי		C.
	פְּקַדְתּוּן		פְּקַדְתּוּהָ	F.

פְּקַדְנוּ visitauimus.

Pluraliter. 2	Pluraliter. 3	Singulariter. 2	Singulariter. 3	
פְּקַדְנוּכֶם	פְּקַדְנוּם	פְּקַדְנוּךָ	פְּקַדְנוּהוּ	M.
פְּקַדְנוּכֶן	פְּקַדְנוּן	פְּקַדְנוּךְ	פְּקַדְנוּהָ	F.

פָּקְדָה visitauit Mulier.

Pluraliter. 2	Pluraliter. 3	Pluraliter. 1	Singulariter. 1	Singulariter. 2	Singulariter. 3	
פְּקָדַתְכֶם	פְּקָדַתַּם [illegible] תַּם			פְּקָדַתְךָ	פְּקָדַתְהוּ [illegible] פְּקָדַתּוּ	M.
		פְּקָדַתְנוּ	פְּקָדַתְנִי			C.
פְּקָדַתְכֶן	פְּקָדַתַּן [illegible] תַּן			פְּקָדַתֵךְ	פְּקָדַתְהָ [illegible] דַתָּה	F.

פָּקַדְתְּ visitâsti tu Mulier.

	Singulariter.	Pluraliter.
M.	פְּקַדְתִּיו ﬞ פְּקַדְתִּיהוּ	פְּקַדְתִּים
C.	פְּקַדְתִּינִי	פְּקַדְתִּינוּ
F.	פְּקַדְתִּיהָ	פְּקַדְתִּין

פָּקַדְתְּ in hoc tantum differt à פָּקַדְתָּ *quod* פָּקַדְתָּ *affixa recipiat tertiæ, & secundæ personæ,* פָּקַדְתְּ *tertiæ & primæ. Reliquæ voces in plurali numero sunt Communis generis. Nam &* פְּקַדְתֶּן *eodem modo affixa habet, quo* פְּקַדְתֶּם

In בֵּינֹנִי

פֹּקֵד visitans.

	Singulariter.	Pluraliter.
M·	פֹּקְדוֹ ﬞ פֹּקְדֵהוּ פֹּקֶדְךָ	פֹּקְדָם פֹּקֶדְכֶם
C.	פֹּקְדֵנִי ﬞ פֹּקְדִי	פֹּקְדֵנוּ
F.	פֹּקְדָהּ ﬞ פֹּקְדָהּ פֹּקְדֵךְ	פֹּקְדָן פֹּקֶדְכֶן

visitan-

פֹּקְדִים visitantes.

Pluraliter 1	2	3	Singulariter 1	2	3	
	פֹּקְדֵיכֶם	פֹּקְדֵיהֶם		פֹּקְדֶיךָ	פֹּקְדָיו	M.
פֹּקְדֵינוּ			פֹּקְדַי			C.
	פֹּקְדֵיכֶן	פֹּקְדֵיהֶן		פֹּקְדַיִךְ	פֹּקְדֶיהָ	F.

In fœminino genere בֵּינוֹנִי *duplicem habet formam* פֹּקְדָה *&* פֹּקֶדֶת *secundùm posteriorem recipit affixa non autem secundùm priorem sic.*

פֹּקֶדֶת visitans Mulier.

פֹּקַדְתּוֹ פֹּקַדְתֵּךְ *&c.*

פֹּקְדוֹת visitantes Mulieres.

פֹּקְדוֹתָיו פֹּקְדוֹתֶיךָ *&c.*

Notandum בֵּינוֹנִי *plerumq; transire in Nomen, & tunc affixum primitiuum mutatur in possessiuum, id est, vbi dicebatur in Participio*

 visi-

visitans eum, *ibi in nomine dicitur* visitator eius.

In פָּעוּל *quod est passiua significationis affixa non habent locum, nisi transeat in nomen, id est, dum affixa explicantur, per Pronomina possessiua* v. g. visitatus illius, tuus, meus, illorum, vester, noster: *& tum affixa recipit instar nominum.*

פָּקוּד visitatus.

פְּקוּדוֹ פְּקוּדְךָ *&c.*

פְּקוּדִים visitati.

פְּקוּדָיו פְּקוּדֶיךָ *&c.*

In עָתִיד

יִפְקוֹד visitabit.

Pluraliter.	Singulariter.	
יִפְקְדֵם יִפְקָדְכֶם	יִפְקְדוֹ al דֵהוּ al דֶנּוּ יִפְקָדְךָ	M.
יִפְקְדֵנוּ	יִפְקְדֵנִי	C.
יִפְקְדֵן יִפְקָדְכֶן	יִפְקְדָהּ al דֶהָ al דֶנָּה יִפְקְדֵךְ	F.

Eodem

Eodem modo se habent cum affixis תִּפְקוֹד visitabit vir, *sive* visitabit mulier, אֶפְקוֹד visitabo, נִפְקוֹד visitabimus. *Omissis affixis primæ personæ in prima, & secundæ in secunda persona.*

יִפְקְדוּ visitabunt illi.

Pluraliter.	Singulariter.	
יִפְקְדוּם יִפְקְדוּכֶם	יִפְקְדוּהוּ יִפְקְדוּךָ	M.
יִפְקְדוּנוּ	יִפְקְדוּנִי	C.
יִפְקְדוּן יִפְקְדוּכֶן	יִפְקְדוּהָ יִפְקְדוּךְ	F.

Eodem modo תִּפְקְדוּ visitabitis, *omissis affixis 2dæ personæ.*

תִּפְקְדִי visitabis tu mulier.

Pluraliter.	Singulariter.	
תִּפְקְדִים	תִּפְקְדִיהוּ	M.
תִּפְקְדִינוּ	תִּפְקְדִינִי	C.
תִּפְקְדִין	תִּפְקְדִיהָ	F.

תִּפְקוֹדְנָה visitabunt mulieres, *vel* visitabitis mulieres, *eodem modo affixa recipit ut* יִפְקְדוּ *& tum non nisi ex sensu discrimen personarum est petendum. vel potius loco affixorum Pronomina separata huic verbo sunt adiungenda.*

In צִוּוּי

פְּקוֹד visita vir.

Pluraliter. 1	3	Singulariter. 1	3	
	פִּקְדֵם & מוֹ		פִּקְדוֹ & דֵהוּ & דֶנּוּ	M.
פִּקְדֵנוּ		פִּקְדִי & פִּקְדֵנִי		C
	פִּקְדֵן		פִּקְדָהּ & דֶהָ & דֶנָּה	F.

פִּקְדוּ visitate viri.

Pluraliter. 1	3	Singulariter. 1	3	
	פִּקְדוּם		פִּקְדוּהוּ	M.
פִּקְדוּנוּ		פִּקְדוּנִי		C.
	פִּקְדוּן		פִּקְדוּהָ	F.

visita

פִּקְדִי visita tu mulier.

Pluraliter. 1	Pluraliter. 3	Singulariter. 1	Singulariter. 3	
	פִּקְדִים		פִּקְדֵיהוּ	M.
פִּקְדֵינוּ		פִּקְדֵינִי		C.
	פִּקְדִין		פִּקְדֶיהָ	F.

פְּקוֹדְנָה visitate vos fœminæ.

Vel eo modo recipit affixa quo פִּקְדוּ *vel loco affixorum Pronomina separata.*

In מַקּוֹ

פְּקוֹד visitare.

פְּקָדְכֶם פְּקָדָם פְּקָדְךָ דֵנוּ דוֹ פְּקָדוֹ M.

פְּקָדֵנוּ רֵנִי פְּקָדִי C.

פְּקָדְכֶן פְּקָדָן דֶנָה דָהּ פְּקָדָהּ F.

Notandum *loco affixorum, non solùm verbis de quibus dictum, sed etiam alijs, quæ affixa commodè recipiunt, Pronomina separata, more aliarum linguarum posse adiungi,* v. g.

pro פְּקָדוֹ visitauit eum *potest dici* פָּקַד אוֹתוֹ *& sic de alijs.*

Quod autem dictum est de affixis verbi פָּקַד *intelligi debet de affixis aliorum verborum Actiuorum cuiuscunque coniugationis, tam perfectorum, quàm imperfectorum, seruatis suis, circa puncta, & signa characteristica legibus.*

DE PARTICVLA.

H*Vc spectant illa quatuor,* Aduerbium, Præpositio, Coniunctio, *&* Interiectio.

ADVERBIVM *est Particula, quæ adiuncta Nomini aut verbo notat circumstantiã aliquam siue sit inseparabilis, vt hæ duæ* הֲ Num, an? כְּ vt, sic, sicut: *siue separabilis, vt sunt plurima aliæ.* v. g.

Loci.

huc, vnde, quo. vbi, foris, intus, inde, ibi, hic.

פֹּה, שָׁם, מִשָּׁם, תּוֹךְ, חוּץ, אֵיךְ, אָן, מֵאַיִן, בֹּה *&c.*

Tem.

Temporis.

subitò, nunc, tunc, semper, vesperi, mane, heri, cras, hodie,

הַיּוֹם ׃ מָחָר ׃ תְּמוֹל ׃ בֹּקֶר ׃ עֶרֶב ׃ תָּמִיד ׃ אָז ׃ נָא ׃ פֶּתַע

Negandi.

vt non. ne fortè, non,

לֹא ׃ בַּל ׃ בְּלִי ׃ בִּלְתִּי ׃ אַל ׃ אֵין ׃ פֶּן &c.

Reperiuntur nonnulla Aduerbia, quæ affixa recipiunt, vt hoc Aduerbium demonstrandi הֵן ecce.

	Singulariter.	Pluraliter.
M.	הִנּוֹ vel הִנֵּהוּ הִנְּךָ	הִנָּם הִנְּכֶם
C.	הִנְנִי vel הִנֵּנִי	הִנֵּנוּ
F.	הִנָּהּ הִנָּךְ	הִנָּן הִנְּכֶן

Quod sic explicatur Ecce ille, ecce tu, ecce ego, &c. *Alia Aduerbia eodem modo facilè possunt intelligi.*

PRÆPOSITIO *illas particulas comprehendit, quæ præpositæ nomini, illud adiungunt verbo tanquam terminum motus & quietis, siue sint inseparabiles, vt illæ literæ* בכלם, *siue separabiles, vt*

ad

inter, extra, circum, cis, ante, contra, coram apud, ad,
אֶל, אֵצֶל, נֶגֶד, נֹכַח, לִפְנֵי, עֵבֶר, סָבִיב, חוּץ, בֵּין

cum, ex, ab, præter, propter, poſt, vltra, ſupra, infra,
תַּחַת, עַל, הָלְאָה, אַחַר, לְמַעַן, זוּלַת, מִן, עִם

cum, pro, ſine,
בְּלֹא, בְּעַד, אֶת

Præpoſitiones (*paucis exceptis*) *affixa recipiunt.*

v. g. אֵת

Pluraliter. 1	2	3	Singulariter. 1	2	3	
	אִתְּכֶם	אִתָּם		אִתְּךָ vel אִתָּךְ	אִתּוֹ	M.
אִתָּנוּ			אִתִּי			C.
	אִתְּכֶן	אִתָּן		אִתָּךְ	אִתָּהּ	F.

Explicatur ſic, cum eo, tecum, mecum, *&c.*

CONIVNCTIO *dicitur quælibet particula, quæ diuerſas orationis partes coniungit, ſiue ſit inſeparabilis, vt* ו *copulans, ſiue ſeparabilis, vt*

etiam

itaque, nisi. quia, non sic, vel, quàmuis, verùm, si, quoq; etiam,

גם, אף, אם, אך, כי, או, לא־כן, יען, לולי, לכן

quamobrem.

על־כן,

INTERIECTIO *dicitur particula animi affectum indicans, vt*

eia, euge, euge, absit, ah, væ, quæso, quæso, quæso,

נא, אנא, בי, אוי, הה, הלילה, האח, האח, הבה

vtinam, ô vtinam, vtinam, heus, agite,

הבו, הוי, אחלי, לו, אמן

Huc spectat סלה *quæ particula ad Emphasim quandam exprimendam sermoni adijcitur.*

Cæterùm vt Præpositio sine casu transit in Aduerbium, ita Aduerbium sine regimine, aut verbo in Interiectionem.

SYNTAXIS

Continens Conuenientiam vocum, & Regimen.

De

DE CONVENIENTIA.

1. *Conueniunt Nomen cum Nomine, vt dum Substantiuũ speciei, cum substantiuo generis conuenit in solo casu: aut substantiuum cum adiectiuo in genere, numero, & casu. Numeralia tamen nomina, quæ in singulari numero significant vnitates, in plurali decades, ita conueniunt cum substantiuis, vt singularia ponantur cum substantiuo plurali, pluralia cum singulari, vt plurimum.*

2. *Verbum cum Nomine, vt dum verbum cum nominatiuo ante se congruit in persona, genere, & numero.*

3. *Particula indeclinabilis cum Nomine aut verbo. Quæ tamen conuenientia particularum est obscurior, cum non habeant similia accidentia, in quibus conueniant cum particulis declinabilibus, sed tantùm dicuntur conuenire, quatenus illis adiunguntur.*

DE REGIMINE.

Regunt similiter aliquos casus 1. Nomina. 2. verba. 3. particulæ.

Eſt autem vtraque pars Syntaxeos non ſolùm pura, ſed etiam figurata, per exceſſum, defectum, vel mutationem.

PROSODIA
Continens Accentus & Metra.

De Accentibvs.

ACcentus, *alij ſunt Maiores ſiue Grammatici, qui integram dictionem afficiunt, alij Minores ſiue Rhetorici, aut Euphonici, qui ſyllabam magis afficiunt, quàm dictionem.*

Maiorum *primum officium eſt ſyllabas attollere ſiue acuere. Nam hîc nullus accentus eſt grauis vel circumflexus, ſed omnes acuti.*

Ex altero officio diuiduntur accentus Maiores, quòd alij ſint, qui diſtinguunt Orationem, dicunturq́ Reges, ex quibus nonnulli puncta breuia in longa commutant: alij, qui continuant, dicunturq́ Miniſtri, quòd ſeruiant Regibus, eos præcedendo.

Mino-

Minorum *officium est, vel suspendere syllabam, & ampliare; vel colligare, & ad sequentia trahere: ex quibus* Makkaph *puncta longa in breuia commutare solet.*

Numerantur accentus sic communiter.

Grammatici accentus Reges.

1. Soph pasuk, *siue* Silluk, *id est*, finis carminis. *Distingit periodum, cui quandoque duo crassiora puncta adiunguntur sic* :א

2. א Athnach, *id est*, respiratio.

3. א Segholta *siue* Segola, *i. e.* monile.

(Distiguũt colon siue membrum.)

4. א Rebiah *id est* quadratum, *seu* sessor incubans.

5. א Zakeph katon, *id est* erectus minor.

6. א Zakeph gadol, *id est* erectus maior.

7. א Telischa gedola, *id est* auulsor maior.

8. א Pazer katon, *id est* dispersor paruus.

9. א Pazer gadol, *id est* dispersor magnus.

10. א Karne para, *id est* cornua vaccæ.

(Hi septem distinguũt coma siue incisum.)

11

11. א Tiphcha *ſiue* Tarcha, *id eſt* fatigatus.

12. א Zarka, *id eſt* ſparſor.

13. א Gereſch *id eſt* expulſor, *vel* Teres, *id eſt* os, *vel* Azla, *id eſt* ambulans.

14 א Geraſchim, *id eſt* expulſores.

15. א Peſik, *id eſt*, terminans.

16. א Teuir, *id eſt* fractus.

17. א Paſchta, *id eſt* extenſor.

18. א Ietiu, *id eſt* reuerſum cornu.

19. א Schalſchelet, *id eſt* catena.

20. א Legarme, *id eſt* fractus, *non multum differt à* Peſik.

Hi decem distinguunt coma ſiue inciſum.

Grammatici accentus Ministri.

1. א֣ Munach, *id est* depositum *scilicet* cornu.
2. א֤ Mahpach, *id est* inuersio.
3. א֖ Meaiela, *id est* arietinum cornu. *Quidam dicunt*, Epitheton esse ipsius Tiphcha, *quasi fortè* Tiphcha.
4. א֥ Merka peschuta, *vel* Maarich, *id est* productor minor.
5. א֦ Merka kephula, *vel* Tren chutrin, *id est* productor geminatus.
6. א֨ Kadma, *id est* antegrediens.
7. א֩ Telischa ketana, *id est* auulsor minor.
8. א֧ Darga, *id est* gradus.
9. א֪ Ierach ben iomo, *id est* Luna filia diei suæ.
10. א֬ Hillui, *id est* elatus.
11. א Mecarbel, *id est*, agitatus.

Sed nonnulli duos vltimos accentus dicunt Epitheta esse ipsius Munach. No-

Notandum *non semper Grammaticos accentus suo fungi officio. Nam quandoq; distinctiui continuant, vel à maiori distinctione transferuntur ad minorem, & contra; quandoq; solius musicæ causa vsurpantur. Vnde iidem accentus & Grammatici & musici solent constitui.*

Rhetorici accentus seu Euphonici.

1. אֽ Metheg *seu* Maarich, *id est* retinaculũ, *seu* frenum.

2. א̍ Mazze, *id est* exprimens, *siue* Metheg *superius.*

3. א Gahaia, *id est* mugitus.

Hi tres accentus suspendunt syllabam, ne præceps excurrat, Gahaia *ipsum tantũ* scheua *afficit,* Metheg *&* Mazze *quodlibet punctũ vocale,* Metheg *ad latus puncti sinistrũ,* Mazze *ad dextrum.*

4. ־א Makkaph, *id est* vnio, *siue complexum. Hic enim accentus vnit syllabas, vt* Hiphen.

Dignoscuntur accentus Rhetorici à Grammaticis, quod Rhetorici priori loco ponantur, si in vna dictione concurrant. Nunquam enim in vna dictione, aut duo Grammatici, aut duo Rhetorici adhibentur. Grammatico tamen accentu nulla dictio caret præter eas, quæ per Makkaph *alteri coniunguntur. Quod intelligi debet de Biblijs sacris. Nam in alijs scriptis non semper accentus notantur omnes. Est enim quadruplex modus scribendi. Primus cum omnibus punctis, siue accentus, siue potestatem aliquam literarum, siue sonos vocales significantibus. Licet quandoq; accentus suis notis non exprimantur, sed tantùm lineola perpendiculari, vel saltem præcipui ex distinctiuis exprimuntur. Secundus cum sola omissione accentuum præter* soph pasuk *notatum duobus punctis. Tertius cum omissione omnium aliorum punctorum præter vocalia. Quartus cum omnimoda omissione punctorum etiam vocalium per solas literas.*

Locus *autem Grammaticorum accentuum est*

vel

vel vltima syllaba, & tum dictio vocatur milra *siue acuta: vel penultima, & tum dictio vocatur* milhel, *siue penacuta. Antepenultima, nunquam Grammatico accentu afficitur, id est, nunquam acuitur.*

DE METRIS.

E*Tsi Pòësis illa (quàm in multis Sacræ Scripturæ libris, vt Psalterio, Ieremiæ lamentationibus, Iobo, & omnibus ferè Canticis, vel ex ipso Orationis genere conciso, & in alijs linguis Pòëtis vsitato, licet colligere) nunc penitus sit ignota: est tamen certus modus ligatæ Orationis, à Rabbinis posterioribus adinuentus, in quo Pòëticus numerus Metri, & Rhythmi obseruatur.*

Numerum Metricum, *qui mensurat carmina Hebraica, constituunt pedes, qui duo tantùm habentur in hac lingua.* Tenua *quasi* semispondeus, *constans syllaba longa, id est, quocunque vocali puncto signata, præter* scheua *mobile: &* Iathed *quasi* iambus, *constans duabus syllabis, prima breui, id est, habente*

ſcheua *mobile, ſiue Simplex, ſiue Compoſitum, vel* ſchurek, *quod pro* ſcheua *ſumitur; altera longa, id eſt, habente quodlibet aliud punctum præter* ſcheua.

Faciliùs tamen menſurari poteſt carmen Hebraicum ſi duo pedes diſſyllabi ſumantur, id eſt, Iathed *ex breui & longa, atq;* Tenua *duplicatum, inſtar* Spondei *ex duabus longis; duo verò triſſyllabi, id eſt,* Tenua *compoſitum cum* Iathed, *vel ita, vt* Tenua *præmittatur inſtar* Cretici, *habentis mediam breuem inter duas longas; vel ita, vt* Tenua *poſtponatur, inſtar* Bacchij, *habentis breuem ante duas longas.*

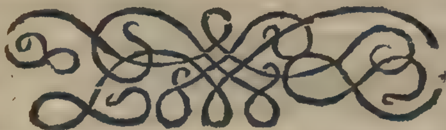
Numerum Rhythmicum, *conſtituit certa ſyllabarum comprehenſio, certis clauſulis terminata, ſecundum quam fines, vel in vna, vel in duabus, vel in tribus literis, ſiue ſolis, ſiue ſimul cum punctis conueniunt. Primum dicitur* Schir obher, *id eſt,* carmen vulgare. *Secundum* Schir Raui, *id eſt,* carmen illuſtre. *Tertium* Schir Meſchubbach, *id eſt,* carmen laudatiſſimum. *Rhythmus ad condienda*

enda carmina instar salis adhiberi solet, si præcipuè non elaborato studio accersiri, sed spontè, & fortuitò incidere videatur. Et si Rhythmus sit tantùm in binis quibusque versibus dicitur Schir caschur, *id est*, carmen colligatum: *si omnium carminum idem omninò finis sit, dicitur* Schir charuzi, *id est*, carmen Rhythmicum: *si primo Hemistichio respondeat tertium, & secundo quartum, dicitur* Schir mechullak, *id est*, carmen diuisum: *si tria chemistichia conueniant, & quartum sit diuersum, simile in toto carmine, dicitur* Schir paschut vmchullak, *id est*, carmen simplex & diuisum: *sicque carmen diuiditur ex parte numeri Rhythmici. Ex parte autem numeri Metrici diuiditur primo in duo Hemistichia, quæ totum distichon constituunt. Primum Hemistichium dicitur* Dalet, *id est*, ostium, *siue ingressus metri. Secundum* Soger, *id est*, clausura *metri. Totum verò distichon dicitur* Baith, *id est*, domus, *seu absoluta structura metri. Distichon potest esse vel trimetrum, vel tetrametrum, vel*

pentametrum, vel Hexametrum : & quodlibet his, vel illis pedibus, ſolis vel permiſtis poteſt variari. Sed trimetrum per ſe non niſi in Mechullak *reperitur.*

Poſtea ex parte numeri Metrici diuiditur carmen in Paſchut, *id eſt*, ſimplex, *quòd ex ſolis ſyllabis longis conſtat : & in* Murkau, *id eſt*, compoſitum, *quòd ſyllabas longas breuibus permiſtas continet.*

Vtrumque ſi pauciora diſticha contineat quàm decem, dicitur Paſuk, *id eſt*, Epigramma, *vna tantùm periodo comprehenſum ; ſi ad decem, vel plura diſticha perueniat, dicitur* Schir *ſiue* Schirah, *id eſt*, Canticum.

ORA-

ORATIO
Dominica.

אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יִקָּדֵשׁ שְׁמֶךָ : תָּבֹא מַלְכוּתֶךָ :
יֵעָשֶׂה רְצוֹנְךָ כְּבַשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ : לֶחֶם חֻקֵּנוּ
תֵּן לָנוּ הַיּוֹם : וּסְלַח לָנוּ אֶת מַשְׁאוֹתֵינוּ כַּאֲשֶׁר
אֲנַחְנוּ סוֹלְחִים לַאֲשֶׁר נָשׁוּ מִמֶּנּוּ : וְאַל תְּבִיאֵנוּ
בְּנִסָּיוֹן : אֲבָל הַצִּילֵנוּ מֵרָע אָמֵן :

SALVTATIO
Angelica.

עָלְזִי מִרְיָם מְלֵאַת חֵן יְהוָה עִמָּךְ : בְּרוּכָה
אַתְּ בַּנָּשִׁים : וּבָרוּךְ פְּרִי בִטְנֵךְ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ :
קְדוֹשָׁה מִרְיָם אֵם אֱלוֹהַ הִתְפַּלְּלִי עָלֵינוּ חט
חַטָּאִים עַתָּה וּבִשְׁעַת מוֹתֵנוּ אָמֵן.

SYMBOLVM

Apoſtolorum.

אֲנִי מַאֲמִין בְּאֵל אָב יָכוֹל כֹּל הַבּוֹרֵא אֵת הַשׁ
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ ׃ וּבְיֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ בְּנוֹ הַי
הַיָּחִיד אֲדוֹנֵינוּ ׃ שֶׁהוּרָה מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נוֹלַד
מִמִּרְיָם הַבְּתוּלָה יָסַר תַּחַת פּוֹנְצִיאוֹ פִּילַאטוֹ
תָּלוּי עַל עֵץ מֵת וְנִקְבַּר ׃ יָרַד לִשְׁאוֹל בְּיוֹם
הַשְּׁלִישִׁי קָם מִמֵּתִים ׃ עָלָה אֶל הַשָּׁמַיִם יוֹשֵׁב
לִימִין הָאֵל אָב אֲשֶׁר כֹּל יָכֹל ׃ וּמִשָּׁם יָבֹא
לִשְׁפֹּט אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים ׃ אָנֹכִי מַאֲמִין
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ ׃ בִּקְהַל הַקֹּדֶשׁכְּלָלִי ׃ בְּחִבּוּר
הַקְּדוֹשִׁים ׃ בִּסְלִיחַת הַחֲטָאִים ׃ בִּתְחִיַּת הַבָּשָׂר ׃
וְחַיֵּי עוֹלָם אָמֵן ׃

TABV-

TABVLA.

Oſtendens breuiter omnia, quæ hîc cognoſcenda ſunt.

- In Orthographia.
  - *Literarum.*
    - Nomina cũ *figuris.*
      - Maioribus.
      - Currentibus.
        - Italicis.
        - Germanicis.
    - Diuiſio.
      - Secundùm organa vocis in
        - Gutturales,
        - Palatinas.
        - Linguales.
        - Dentales.
        - Labiales.
      - Secundùm finẽ, qui eſt vocabula cõſtituere, in
      - Eſt & alius finis numeros conſtituere.
        - Radicales.
        - Seruiles. vt ſunt
        - Heemanticæ.
        - Paragogicæ.
        - Quieſcentes,
        - &c.
  - *Punctorum.*
    - Genera.
      - Accentus *de quibus in Proſodia.*
      - Scriptionis *variatio* O.
      - Poteſtas *literarũ.*
        - Daghesch.
        - Raphe.
        - Puncta literæ ש
        - Mappik.
      - Puncta *vocalia.*
        - Longa,
        - Breuia,
        - Rapta,
        - Rapiſſima.
    - Permutatio *cum diphtongis.*
  - *Syllabarum.*
    - Pronuntiatio.
    - Conſtitutio.

Quali-

In Etymologia Nominis.

- Qualitas secundum quam est.
  - Substãtiuum idq;
    - Proprium & Appellatiuum.
  - Adiect.
- Species
  - Primitiua.
  - Deriuatiua: *tum* Modus *inueniendæ radicis in Lexico.*
- Comparatio *per Aduerbium, vel aliquam circumscriptionem.*
- Genus
  - Masc:
  - Fæm:
  - Com:
  - *Tum formatio fæminini à masculino, & modus cognoscẽdi genera.*
- Numerus Singul. Plural. & Dualis.
- Figura Simplex, & Composita
- Casus *per articulos notati.*
- Declinatio Prima, & Secunda.
- Regimen Singulare, & Plurale *in vtraq; declinatione.*
- Affixum *Pronomen, & separatum.*

Coniu-

- *Verbi.*
  - Coniugationes 8 *vel potiùs* 4. Passiuis *ad suas Actiuas reductis.*
  - Forma
    - *Perfecta.*
    - *Imperfecta.*
      - Defectiuorũ.
      - Quiescentium.
      - Compositorũ.
      - Abundantium.
  - Tempus
    - Præteritum.
    - Præsens *per duo Participia.*
    - Futurum.
  - Modus Imperatiuus, & Infinitiuus *cum declaratione exemplorum.*
  - Genus
    - *Quo ad significationem* Actiuum, Passiuum, &c.
    - *Quo ad sexum discernendum* Masc. Fæm. Com.
  - Personæ tres.
  - Numerus Singularis, Pluralis *cum exemplis.*
  - Affixa *cum exemplis.*

Particulæ Diuisio *in*
- Aduerbium.
- Præpositionem.
- Coniunctioné, &
- Interiectionem.

Con.

In Syntaxi Partium Orationis.
- Conuenientia & Regimen.
  - *Vtrumque magis consistit in declaratione exemplorum, alicuius textus, quàm in præceptis: cùm præcepta nō multum discrepēt à præceptis Latinæ Grammaticæ.*

In Prosodia.

Accentuum.
- Diuisio in
  - Grammaticos, qui & Musici dicuntur.
    - Reges qui distinguūt
    - Ministros, qui continuant orationem.
  - Rhetoricos seu Euphonicos.
- Differentia.
- Variatio.
- Locus.

Metrorū siue Carm.
- Numerus
  - Metricus *per pedes, qui sunt duo.*
    - Tenua
    - &
    - Iathed.
  - Rhythmicus *per conuenientiam syllabarū in fine carminum.*

Ex

T A B V L A.

Metrorum siue Carminum Diuisio.

- Ex parte Rhythmici Numeri.
  - *Quoad numerũ syllabarũ conueniẽtium in*
    - Schir obher.
    - Schir raui.
    - Schir maschubbach.
  - *Quoad numerum versuũ in quibus fit conuenientia in*
    - Schir caschur.
    - Schir charuzi.
    - Schir mechullak.
    - Schir paschut vmchullak.
- Ex parte Metrici Numeri.
  - *Quoad singulos versus in*
    - Dalet.
    - Soger.
    - Baith.
      - Trimetrum.
      - Tetrametrũ.
      - Pentam.
      - Hexam.
  - *Quoad compositionem in*
    - Paschut.
    - Murkau.
  - *Quoad totam versuum comprehẽsionem in*
    - Pasuk.
    - Schir.

Impensis
Ex Fundatione perpetua
M. D. BARTHOLOMÆI
NOWODWORSKI,
Equitis Melitensis Ord. S. Ioan.
Bapt. Ierosolimitani,
Commendatoris Posnanień.
S. R. MAIEST. AVLICI,
& Militiæ PRÆFECTI,
Excusum.

